

ШУДАРГА ЁС,
ХӨГЖИЛ
ДЭВШИЛД

ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ - 2021

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

ЗАХИАЛАГЧ: Авлигатай тэмцэх газар

ГҮЙЦЭТГЭГЧ: "Эс Ай Си Эй" ХХК

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

АГУУЛГА	
ТАЛАРХАЛ	3
СУДАЛГААНЫ БАГ	4
ХҮСНЭГТ, ЗУРАГ, ГРАФИКИЙН ЖАГСААЛТ	5
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ	7
НЭР, ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР	8
СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ	9
НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ	12
1.1 Шударга байдлын үнэлгээний зорилго, зорилт	12
1.2 Шударга байдлын үнэлгээний бүтэц	12
1.3 Баримталсан зарчим	12
1.4 Шударга байдлын үнэлгээний арга зүйн загвар	13
1.5 Судалгааны хамрах хүрээ, түүвэрлэлт	13
1.5.1 Хамрах хүрээ	13
1.5.2 Түүврийн хэмжээ	14
1.6 Үнэлгээний утга	14
1.7 Судалгааны мэдээлэл цуглуулалт, зохион байгуулалт	14
1.8 Судалгааны хязгаарлагдмал байдал	16
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНД ОРОЛЦОГЧДЫН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ	18
2.1 Иргэн/хувь хүн, ААНБ-ын төлөөлөл	18
2.2 Албан хаагчдын төлөөлөл	18
2.3 Бодлогод оролцогч, шинжээчдийн төлөөлөл	19
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН	21
3.1 Шударга байдлын үнэлгээний ерөнхий үр дүн	21
3.2 Гадаад шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	25
3.2.1 ГШБҮ-ний ерөнхий дүн	26
3.2.2 Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс	29
3.2.3 Авлигын индекс	30
3.3 Дотоод шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	32
3.3.1 ДШБҮ-ний ерөнхий дүн	32
3.3.2 Соёлын индекс	35
3.3.3 Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс	35
3.4 Бодлогод оролцогчдын үнэлгээний үр дүн	37
3.4.1 БОҮ-ний ерөнхий дүн	37
3.5 Монгол Улс дахь авлига	41
3.5.1 Монгол Улс дахь авлигын өнөөгийн нөхцөл байдал	41
3.5.2 Ирэх 2 жилд Монгол Улс дахь авлигын түвшин хэрхэн өөрчлөгдөх талаарх төсөөлөл	42
3.5.3 Авлига хамгийн их тархсан институт	43
3.5.4 Монгол Улс дахь авлигын шалтгаан	44
3.6 Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үр дүн	46
ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ	49
“ХАВСРАЛТ -1” - ҮНЭЛГЭЭГ ТООЦОХ АРГА	51
“ХАВСРАЛТ -2” – ТҮҮВРИЙН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ	54
“ХАВСРАЛТ -3” – 2021 ОНЫ ҮНЭЛГЭЭ	56
“ХАВСРАЛТ -4” – ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ, 2019, 2021 ОН	57
“ХАВСРАЛТ -5” – 2021 ОНЫ ГШБҮ	59
“ХАВСРАЛТ -6” – 2021 ОНЫ ДШБҮ	61
“ХАВСРАЛТ -7” – 2021 ОНЫ БОҮ	63
“ХАВСРАЛТ -8” - БАЙГУУЛЛАГУУДЫН МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАЛТАД АШИГЛАСАН АРГА, АРГАЧЛАЛЫН ХУРААНГУЙ	65

ТАЛАРХАЛ

“Шударга байдлын үнэлгээ - 2021” судалгааны ажлыг зохион байгуулахад санхүүжилт олгосон, судалгааны арга зүйн зөвлөгөө өгсөн, талбарын судалгааны мэдээлэл цуглуулалтад хамтран ажилласан бүх байгууллага, хувь хүмүүст талархал илэрхийлье.

Судалгааны ажилд мэргэжлийн зөвлөгөө, туслалцаа үзүүлсэн “Авлигатай тэмцэх газар”-ын хамт олонд, төрийн байгууллагуудын хувийн ашиг сонирхол болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг бүртгэх, хянах, хадгалах эрх бүхий албан тушаалтнуудад талархал илэрхийлье.

Судалгааны мэдээлэл цуглуулалтын ажлыг амжилттай зохион байгуулсан мэдээлэл цуглуулагч нартаа талархал илэрхийлье.

Та бүхний хичээл зүтгэлээр энэхүү судалгааны ажлын үндсэн мэдээлэл цугларч, амжилттай тайлан бичих боломж бүрдсэн билээ.

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Энэхүү тайланг “Шударга байдлын үнэлгээ – 2021” судалгааны хүрээнд хийж гүйцэтгэв.

Судалгааны мэдээллийг ашиглахтай холбоотой бүх эрхийг “Авлигатай тэмцэх газар” эзэмшинэ. Тайланд дурдагдаж буй үр дүнг АТГ-аас хараат бус байдлаар “Эс Ай Си Эй” ХХК боловсруулсан.

Үр дүнг зөвхөн судалгаанд оролцогчдын үнэлгээний дүнд үндэслэсэн болно.

Судалгааны үр дүнг тухайн байгууллагын хувийн ашиг сонирхол болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг бүртгэх, хянах, хадгалах эрх бүхий албан тушаалтан (ЭБАТ), эсхүл авлигын эсрэг үйл ажиллагаа хариуцсан албан тушаалтны үнэлгээ гэж ойлгож болохгүй.

СУДАЛГААНЫ БАГ

<i>Судалгааны багийн ахлагч:</i>	Г.Эрдэнэ (“Эс Ай Си Эй” ХХК-ийн Дэд захирал)
<i>Зөвлөх:</i>	П.Цэрэнбазар (“Эс Ай Си Эй” ХХК-ийн Зөвлөх)
<i>Тайлан боловсруулсан:</i>	Э.Должин (“Эс Ай Си Эй” ХХК-ийн Судалгааны газрын ахлах менежер)
<i>Мэдээлэл цуглуулалтын багийн ахлагч:</i>	Э.Нямдаваа (“Эс Ай Си Эй” ХХК-ийн Мэдээлэл цуглуулалт, боловсруулалтын хэлтсийн ахлах менежер)
<i>Мэдээлэл цуглуулалтын баг:</i>	Б.Сүнжидмаа Ө.Халиун М.Даваадалай Б.Нандин-Эрдэнэ С.Шинэгэрэл Б.Батбаясгалан Ц.Хишигмаа С.Булгантамир Б.Батжаргал Г.Хангал Ц.Ганчимэг Н.Энхжаргал Д.Тунгалагтөгс Г.Байгальмаа Б.Ууганбат О.Ганцэцэг Б.Батцэцэг Н.Отгонбаяр Б.Болор-Эрдэнэ Х.Бахыт Б.Мөнхболд Д.Лхагвасүрэн С.Болормаа У.Энхзаяа Э.Жавзмаа Н.Азжаргал Б.Батбаясгалан Ц.Пүрэвсүрэн М.Хүрэлтогоо Б.Түвшинтогтох Н.Маржан

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

ХҮСНЭГТ, ЗУРАГ, ГРАФИКИЙН ЖАГСААЛТ

График 1. ШБҮ, оноор, оноогоор	21
График 2. ШБҮ, оролцогчдын төрлөөр, оноогоор	21
График 3. ШБҮ, байгууллагын төрлөөр, оноогоор	22
График 4. Яамдын ШБҮ, 2021 он, оноогоор	23
График 5. Агентлагуудын ШБҮ, 2021 он, оноогоор	24
График 6. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ШБҮ, 2021 он, оноогоор	25
График 7. ГШБҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр, оноогоор	26
График 8. Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, оноор, оноогоор	29
График 9. 2021 оны авлигын эрсдэлийн индекс, байгууллагын төрлөөр, оноогоор	30
График 10. Авлигын индекс, оноор, оноогоор	30
График 11. Авлигын индекс, байгууллагын төрлөөр, оноогоор, 2021 он	31
График 12. Үйлчилгээ авахдаа нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив зэргийг яг аль үед өгсөн, өгөх болсон шалтгаан	31
График 13. ДШБҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр	32
График 14. Соёлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор	35
График 15. Соёлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр, 2021 он	35
График 16. Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор	36
График 17. Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр, 2021 он	36
График 18. Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах болсон шалтгаан	37
График 19. БОҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр	38
График 20. БОҮ, оноор, дэд үзүүлэлтээр	40
График 21. БОҮ, байгууллагын төрлөөр, дэд үзүүлэлтээр, 2021 он	41
График 22. Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оноор	41
График 23. Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оролцогч талуудын үнэлгээгээр, 2021 он	42
График 24. Монгол Улсын авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл, оноор	42
График 25. Монгол Улсын авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл, оролцогчдын төрлөөр, 2021 он	43
График 26. Авлигаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд хийх шаардлагатай ажлууд	46
График 27. Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үнэлгээ, оноор	47
График 28. Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үнэлгээ, оролцогчдын төрлөөр	47
Хүснэгт 1. Иргэн/хувь хүн, ААНБ-ын төлөөллийн ерөнхий мэдээлэл	18
Хүснэгт 2. Албан хаагчдын төлөөллийн ерөнхий мэдээлэл	18
Хүснэгт 3. Бодлогод оролцогч, шинжээчдийн төлөөллийн ерөнхий мэдээлэл	19
Хүснэгт 4. ШБҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд	22
Хүснэгт 5. ГШБҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд	26
Хүснэгт 6. Яамдын ГШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ, оноогоор	27
Хүснэгт 7. Агентлагуудын ГШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ, оноогоор	27
Хүснэгт 8. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ГШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ, оноогоор	28
Хүснэгт 9. ДШБҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд	32
Хүснэгт 10. Яамдын ДШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ	33
Хүснэгт 11. Агентлагуудын ДШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ	33
Хүснэгт 12. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ДШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ	34
Хүснэгт 13. БОҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд	38
Хүснэгт 14. Яамдын БОҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан байдлаар	38
Хүснэгт 15. Агентлагуудын БОҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан байдлаар	39
Хүснэгт 16. ЗДТГ - уудын БОҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан байдлаар	39

Хүснэгт 17. Монгол Улсад авлига их тархсан институц, оноор.....	43
Хүснэгт 18. Монгол Улсад авлига их тархсан институц, байгууллагын төрлөөр	44
Хүснэгт 19. Монгол Улс дахь авлигын үндсэн шалтгаан.....	45
Хүснэгт 20. Хэмжээст утгад шилжүүлэх загвар.....	52
Хүснэгт 21. Давтамж, үнийн дүн бүхий үзүүлэлтүүдийг оноожуулах	52
Зураг 1. Шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд баримталсан зарчим	12
Зураг 2. Шударга байдлын үнэлгээний арга зүйн загвар	13
Зураг 3. Шударга байдлын үнэлгээний систем, хамрах хүрээ	14
Зураг 4. Мэдээлэл цуглуулах багийн зохион байгуулалт	15
Зураг 5. Мэдээлэл цуглуулах үе шат.....	15
Зураг 6. Хяналтын үе шатууд	15

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

ААНБ	Аж ахуйн нэгж байгууллага
АМГТГ	Ашигт малтмал, газрын тосны газар
АТГ	Авлигатай тэмцэх газар
БОУ	Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ
ГБХЗХГ	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар
ГЕГ	Гаалийн ерөнхий газар
ГЗБГЗЗГ	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар
ГШБҮ	Гадаад шударга байдлын үнэлгээ
ДШБҮ	Дотоод шударга байдлын үнэлгээ
ЗГ	Засгийн газар
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ШБҮ	Шударга байдлын үнэлгээ
ЭБАТ	Эрх бүхий албан тушаалтан

НЭР, ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР

“Авлига” гэж Авлигын эсрэг хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1-д заасныг;

“Шударга байдлын үнэлгээ” гэж тухайн байгууллагын гадаад шударга байдлын үнэлгээ, дотоод шударга байдлын үнэлгээ, бодлогод оролцогчдын үнэлгээ, авлигын эсрэг үйл ажиллагааны үнэлгээнд үндэслэсэн нийт үнэлгээг;

“Шударга байдлын үнэлгээний судалгаа” гэж гадаад шударга байдлын үнэлгээ, дотоод шударга байдлын үнэлгээ, бодлогод оролцогчдын үнэлгээг хийхээр зохион байгуулж буй судалгааны нийлбэр цогцыг;

“Гадаад шударга байдлын үнэлгээ” гэж тухайн байгууллагын шударга байдалд үйлчилгээ авсан, иргэд, ААНБ-ын төлөөллийн өгч буй үнэлгээг;

“Дотоод шударга байдлын үнэлгээ” гэж тухайн байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчдын зүгээс байгууллагынхаа талаар өгч буй нийтлэг үнэлгээг;

“Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ” гэж тухайн байгууллагын шударга байдлын талаарх бодлого боловсруулах, төлөвлөх үе шатанд оролцогчдын өгсөн үнэлгээг;

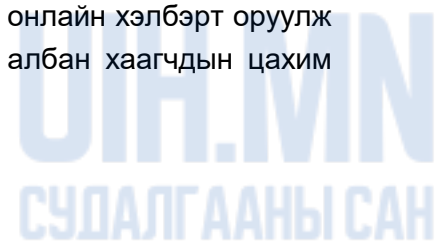
“Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны үнэлгээ” гэж АТГ-ын даргын 2015 он 09 дүгээр сарын 1-ний өдрийн А/88 дугаар тушаалын дагуу тооцож буй үнэлгээг ойлгох бөгөөд хуулиар хүлээсэн үүргийн биелэлтийг 0-70 оноо, авлигатай тэмцэх санал, санаачилгыг 0-30 оноогоор тус тус үнэлнэ.

“Төрийн үйлчилгээ” гэж төрийн байгууллага, төрийн албан хаагчаас хууль тогтоомжид заасан чиг үүрэг, бүрэн эрхийн хүрээнд иргэд, бусад байгууллагад үзүүлж буй аливаа үйлчилгээг тус ойлгох юм.

САPI арга гэдэг нь мэдээлэл цуглуулах ажилтан биечлэн судалгааны талбарт ажиллаж мэдээлэл цуглуулах аргыг хэлнэ.

САTI арга гэдэг нь утсаар судалгаа авах аргыг хэлнэ.

ONLINE аргаар мэдээлэл цуглуулна гэдэг нь асуулгын хуудсыг онлайн хэлбэрт оруулж байгууллагын веб сайтад байршуулан эсхүл дотоод сүлжээ, албан хаагчдын цахим шуудангийн хаягийг ашиглан мэдээллийг цуглуулахыг хэлнэ.

СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ

Шударга байдлын үнэлгээний судалгааны асуулга, зааврын дагуу мэдээллийг цуглуулах, цуглуулсан мэдээлэлд үндэслэн тооцооллыг хийж, тайланг боловсруулан үр дүнг олон нийтэд мэдээлэх ажлыг гүйцэтгэх үндсэн зорилгын хүрээнд судалгаа, зөвлөх үйлчилгээний "Эс Ай Си Эй" ХХК нь энэхүү судалгааг хийж гүйцэтгэлээ.

Энэхүү судалгаанд 14 яам, 32 агентлаг, 21 аймаг болон нийслэлийн ЗДТГ хамрагдсан. Үүнийг нэгжийн хувьд авч үзвэл ГШБҮ-д нийт 7,440 иргэн, ДШБҮ-д 1,550 төрийн албан хаагч, БОҮ-д 860 шинжээч буюу нийт 9,850 оролцогчийг хамруулсан.

Ерөнхий мэдээлэл

ГШБҮ-д хамрагдсан 10 оролцогч тутмын 8 нь хувь хүний хувьд төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан бол 2 нь ААНБ-ыг төлөөлж үйлчилгээ авсан байлаа. Оролцогчдыг насны хувьд ангилан авч үзвэл дийлэнх нь буюу 10 оролцогч тутмын 5 нь 20-39 насныхан байв. Өөрөөр хэлбэл энэхүү судалгаанд залуу, идэр насныхан түлхүү хамрагдсан байна. Харин хүйсийн хувьд 48.2 хувь нь эрэгтэйчүүд, 51.8 хувь нь эмэгтэйчүүд байсан нь Монгол Улсын нийт хүн амын хүйсийн харьцаатай ойролцоо байв.

ДШБҮ-д хамрагдсан албан хаагчдын 23.9 хувь нь төрийн захиргааны төв байгууллага буюу яам, 49.0 хувь нь төрийн захиргааны байгууллага буюу агентлаг, 27.1 хувь нь аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын төлөөлөл байсан. Албан хаагчдын ажилласан жилийн ангиллын хамгийн их хувийг буюу 44.5 хувийг 5 хүртэл жил ажилласан албан хаагч эзэлж байв.

БОҮ-д нийт 860 оролцогч хамрагдсанаас 52.4 хувийг төрийн албан хаагч, 12.8 хувийг төрийн бус байгууллагын төлөөлөл, 11.0 хувийг хувийн хэвшил, холбоодын төлөөлөл, 8.3 хувийг аудитор, хяналтын ажилтан, 6.9 хувийг хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, сэтгүүлч, 4.7 хувийг эрдэмтэн судлаач, 3.8 хувийг бодлого боловсруулагч, 0.1 хувийг олон улсын байгууллагын төлөөлөл тус тус эзэлж байв.

Шударга байдлын үнэлгээ

Төрийн байгууллагуудын ШБҮ 2021 онд 72.9 болж өмнөх үнэлгээний дүнгээс 1.2 пунктээр буурсан байна. Ийнхүү буурсан үр дүнд ГШБҮ 4.7 пунктээр буурсан нь нөлөөлсөн байв.

Энэ удаагийн ШБҮ-ний судалгаагаар ДШБҮ өмнөх үнэлгээний дүнгээс 0.4 пунктээр, БОҮ 0.6 пунктээр тус тус өсжээ. ДШБҮ 2018 оноос хойш тогтвортой өсөлттэй байна. БОҮ-ний хувьд энэ удаагийн үр дүн нь ШБҮ-ний судалгаа хийгдэж эхэлснээс хойших хамгийн өндөр үнэлгээ байв. Харин ГШБҮ өмнөх үнэлгээний дүнгээс 4.7 пунктээр буурсан нь төрийн байгууллагуудын ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, авлигын индекс буурснаас хамаарсан байв. Өөрөөр хэлбэл төрийн үйлчилгээ авч буй үйлчлүүлэгчид ил тод, хариуцлагатай байдал буурсан, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол нэмэгдсэн, албан хаагчид төрийн үйлчилгээг хүргэхдээ бусдад дарамт, шахалт үзүүлдэг, ах дүү, танил талынхаа нөлөөнд автдаг, бусдад хууль бусаар давуу байдал олгодог явдал ихэссэн гэж үзсэн байна.

Гадаад шударга байдлын үнэлгээ

ГШБҮ 67.0 болж 2019 онтой харьцуулахад 4.7 пунктээр, 2015 онтой харьцуулахад 2.8 пунктээр буурсан байна. ГШБҮ-ний дундаж үнэлгээ ШБҮ-ний дунджаас 5.9 пунктээр бага байгаа нь үйлчлүүлэгчдийн хувьд төрийн байгууллагуудын шударга байдалд тааруу үнэлгээ өгч байгааг илтгэж байна.

Дотоод шударга байдлын үнэлгээ

ДШБҮ 81.2 болж 2019 онтой харьцуулахад 0.4 пунктээр нэмэгджээ. ДШБҮ-ний дундаж үнэлгээ ШБҮ-ний дунджаас 8.3 пунктээр илүү байгаа нь албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг сайнаар үнэлж байгааг илэрхийлж байна.

Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ

БОҮ 70.4 болж 2019 онтой харьцуулахад 0.6 пунктээр, өсжээ. БОҮ-ний дундаж үнэлгээ ШБҮ-ний дунджаас 2.5 пунктээр бага байгаа боловч 2015 оноос хойших хамгийн өндөр үнэлгээ юм. Ийнхүү өсөхөд БОҮ-д оролцогчдын авлигын талаарх төсөөлөл, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл, эрмэлзэл зэрэг үзүүлэлтүүдийг сайнаар үнэлсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Монгол Улсын авлигын нөхцөл байдал, АТГ-ын үйл ажиллагааны үнэлгээ

Судалгаанд оролцогчдын дийлэнх хувь нь буюу 45.1 хувь нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байдаг хэмээн хариулжээ. Энэхүү үр дүнг 2016 онтой харьцуулахад 6.1 пунктээр, 2019 онтой харьцуулахад 3.3 пунктээр тус тус буурчээ. Харин ихээхэн түгээмэл байдаг хэмээн хариулсан хариултын хувь 2021 онд 20.9, 2019 онд 23.0 хувийг эзэлж байв. Ийнхүү буурсан нь авлигын өнөөгийн нөхцөл байдлын талаар хэлж мэдэхгүй байна гэж үзэх иргэдийн хувь нэмэгдсэнээс шалтгаалсан байна. Ерөнхийдөө судалгаанд хамрагдсан 10 оролцогч тутмын 7 нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байдаг гэдэгтэй санал нэгдэж байсан. Энэхүү үр дүн 2016 оноос хойш төдийлөн өөрчлөгдөөгүй байлаа.

Судалгаанд оролцсон 10 хүн тутмын 3 нь ирэх 2 жилийн хугацаанд Монгол Улсад авлигын нөхцөл байдал өөрчлөгдөхгүй гэж хариулсан бол, 2 нь буурна, 2 нь өснө гэж үзсэн байна.

Иргэд, ААНБ-ын төлөөллийн 19.8 хувь нь ирэх 2 жил авлигын нөхцөл байдал өснө гэсэн байгаа нь албан хаагчид болон бодлогод оролцогчдын төлөөллөөс харьцангуй их байна. Үр дүнгээс дүгнэхэд ирэх жилүүдэд Монгол Улс дахь авлигын түвшин буурна гэдэгт иргэд, ААНБ-ын төлөөллүүд итгэлгүй байна.

Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институц аль нь болохыг тодруулахад “Эрүүл мэндийн байгууллага” гэж хариулсан бөгөөд өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 5.7 пунктээр нэмэгдэж нэгт эрэмбэлэгджээ. “Шүүхийн байгууллага” өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 5.3 пунктээр буурсан хэдий ч хоёрдугаарт эрэмбэлэгдсэн байна. ШБҮ-ний 2016 оноос хойших судалгаануудын үр дүнг харьцуулахад Шүүх, Газрын алба, Эрүүл мэндийн байгууллага нь авлига хамгийн их тархсан институцын эрэмбээр эхний 3 байрт эрэмбэлэгдэж байгаагаас үзэхэд эдгээр байгууллагуудад тархсан авлигыг бууруулах, таслан зогсоох тал дээр нэн тэргүүнд анхаарал хандуулж ажиллах хэрэгцээ, шаардлага байна.

Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсын авлигын шалтгааныг тодруулахад цалин орлого бага, хувь хүний ёс зүйгүй, хэм, хэмжээгүй байдал, ядуурал, эдийн засгийн тогтворгүй байдал, хүнд суртал, албан тушаал эрх мэдлээ урвуулан ашигладаг байдал зэрэг хариултууд өндөр хувийг эзэлж байна. Харин 10 оролцогч тутмын 2 нь энэ талаар хэлж мэдэхгүй байна гэж хариулсан байв.

Судалгаанд оролцогчдоор АТГ-ын үйл ажиллагааг үнэлүүлж үр дүнг 2019 онтой харьцуулахад үйл ажиллагаа нь үр ашигтай хэмээн үзсэн оролцогчдын үнэлгээ 28.6 пунктээр буурсан байна.

АРГА ЗҮЙ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

УИХААН
СЭДЛГЭЭНИЙ САН

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Энэ бүлэгт судалгааны зорилго, зорилт, арга зүй, зохион байгуулалтын талаар дурдах болно.

1.1 Шударга байдлын үнэлгээний зорилго, зорилт

Шударга байдлын үнэлгээний судалгааны асуулга, зааврын дагуу мэдээллийг цуглуулах, цуглуулсан мэдээлэлд үндэслэн тооцооллыг хийж, тайланг боловсруулан үр дүнг олон нийтэд мэдээлэх ажлыг гүйцэтгэх нь энэхүү зөвлөх үйлчилгээний зорилго байсан.

Үндсэн зорилгын хүрээнд дараах зорилтуудыг дэвшүүлэн ажилласан. Үүнд:

- ✓ Шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлигын шалтгаан нөхцөлийг арилгах, авлигыг таслан зогсоох болон төрийн байгууллагаас авлигатай тэмцэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг суурь мэдээллээр хангах
- ✓ Тухайн байгууллагын үнэлгээг нэмэгдүүлэхэд зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай үйл ажиллагааг тодорхойлох
- ✓ Үнэлгээний үр дүнг олон нийтэд мэдээлэх замаар төрийн байгууллагын зүгээс үнэлгээний үр дүнг сайжруулах хүсэл зоригийг нэмэгдүүлэх, авлигыг бууруулах санал, санаачилга өрнүүлэх, эрмэлзлийг бий болгох

1.2 Шударга байдлын үнэлгээний бүтэц

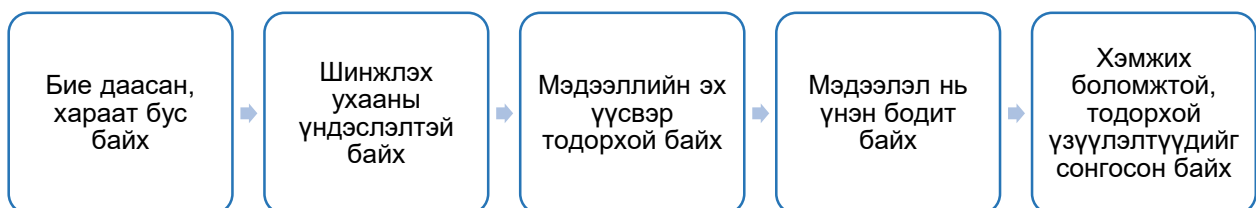
Шударга байдлын үнэлгээ гэж тухайн байгууллагын ГШБҮ, ДШБҮ, БОҮ-ний нийт 62 дэд үзүүлэлтэд тулгуурласан үнэлгээ юм. Үүнд:

- ✓ ГШБҮ гэж тухайн байгууллагын шударга байдалд үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн өгч буй үнэлгээг;
- ✓ ДШБҮ гэж тухайн байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчдын зүгээс байгууллагынхаа талаар өгч буй үнэлгээг;
- ✓ БОҮ гэж тухайн байгууллагын шударга байдлын талаарх бодлого боловсруулах, төлөвлөх үе шатанд оролцогчдын өгсөн үнэлгээг тус тус ойлгоно.

1.3 Баримталсан зарчим

Дараах зарчмыг баримтлан ажилласан.

Зураг 1. Шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд баримталсан зарчим

1.4 Шударга байдлын үнэлгээний арга зүйн загвар

Шударга байдлын үнэлгээг дараах зурагт харуулсан арга зүйн загварын дагуу гүйцэтгэсэн болно.

Зураг 2. Шударга байдлын үнэлгээний арга зүйн загвар

Үнэлгээ тооцох зарчмыг “ХАВСРАЛТ - 1”-ээс харах боломжтой.

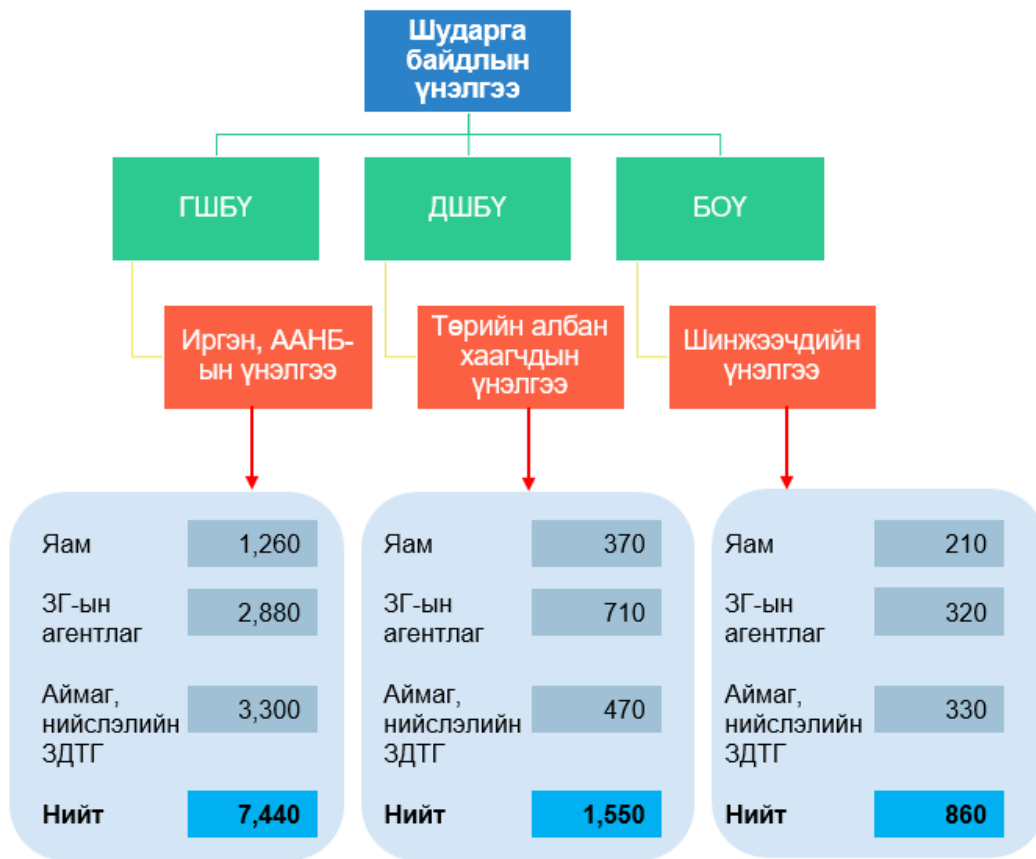
1.5 Судалгааны хамрах хүрээ, түүвэрлэлт

1.5.1 Хамрах хүрээ

Шударга байдлын үнэлгээнд зөвхөн гүйцэтгэх эрх мэдлийн хүрээний байгууллага буюу яам, Засгийн газрын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ыг хамруулдаг. ШБҮ-ний 2021 оны судалгаанд нийтдээ **68 байгууллага** (яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ)-ыг хамруулсан.

Зураг 3. Шударга байдлын үнэлгээний систем, хамрах хүрээ

1.5.2 Түүврийн хэмжээ

Шударга байдлын үнэлгээний 2021 оны судалгаанд 14 яам, 32 агентлаг, 21 аймаг болон нийслэлийн ЗДТГ хамрагдсан. Үүнийг нэгжийн хувьд авч үзвэл ГШБҮ-д нийт 7,440 иргэн, ДШБҮ-д 1,550 төрийн албан хаагч, БОУ-нд 860 шинжээч буюу нийт **9,850** оролцогчийг хамруулсан. Түүврийн дэлгэрэнгүй задаргааг “ХАВСРАЛТ - 2”-оос харах боломжтой.

1.6 Үнэлгээний утга

Шударга байдлын үнэлгээг 0-100 хүртэлх оноогоор гаргах бөгөөд үнэлгээний утга 100-тай тэнцүү бол хамгийн шударгыг илэрхийлнэ.

1.7 Судалгааны мэдээлэл цуглуулалт, зохион байгуулалт

Судалгааг АТГ-аас нэгдсэн удирдамжаар хангаж ажилласан бөгөөд мэдээлэл цуглуулах, тооцоолол хийх, тайлан боловсруулах үйл ажиллагааг судалгаа, зөвлөх үйлчилгээний “Эс Ай Си Эй” ХХК гүйцэтгэсэн.

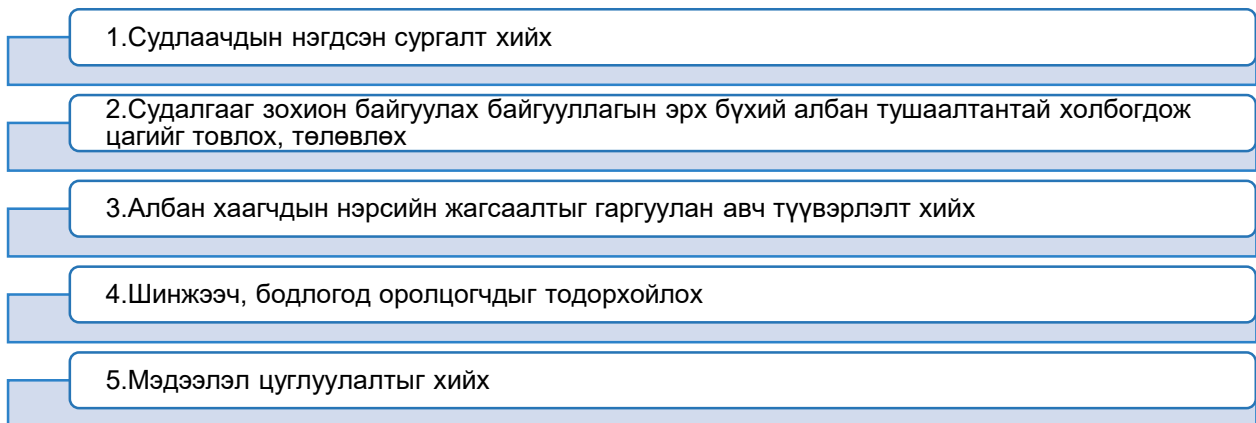
Мэдээлэл цуглуулах ажлыг 2021 оны 08 дугаар сарын 09-ний өдрөөс 10 дугаар сарын 15-ны өдрийг хүртэл нийт 70 хоногийн хугацаанд амжилттай зохион байгуулсан. Мэдээлэл цуглуулалтын багт Улаанбаатар хот болон 21 аймгийн хэмжээнд нийт 32 ажилтан ажилласан.

Зураг 4. Мэдээлэл цуглуулах багийн зохион байгуулалт

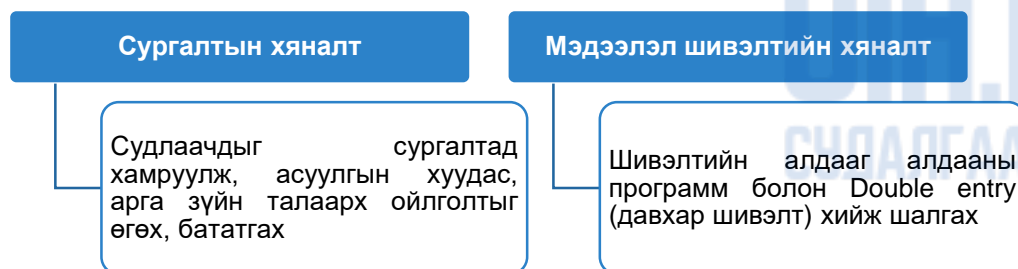
Мэдээлэл цуглуулах багийн ажилчид дараах 5 үе шатын дагуу ажилласан.

Зураг 5. Мэдээлэл цуглуулах үе шат

Уг судалгаанд сургалтын болон мэдээлэл шивэлтийн гэсэн 2 төрлийн хяналтыг хийсэн. Мөн долоо хоног бүр захиалагчид явцын мэдээлэл илгээж байсан нь тулгарч буй хүндрэл, бэрхшээлийг цаг тухай бүрт нь шийдвэрлэхэд тусласан.

Зураг 6. Хяналтын үе шатууд

ШБҮ-ний 2021 оны судалгаанд хамрагдсан байгууллагууд болон оролцогчдын тоо өмнөх жилүүдээс илүү байснаараа онцлог байлаа.

1.8 Судалгааны хязгаарлагдмал байдал

Судалгаа үргэлжлэх явцад дараах хязгаарлалт тулгарсныг дурдах хэрэгтэй. Үүнд:

- Мэдээлэл цуглуулах үйл ажиллагааны үед КОВИД-19 цар тахлын дэгдэлттэй холбоотой бэрхшээл тулгарч байв. Үүсэж буй нөхцөл байдлаас шалтгаалан судалгааны асуулгын хуудсыг онлайн хэлбэрт шилжүүлэн байгууллагын дотоод сүлжээг ашиглах эсхүл тухайн байгууллагын веб сайтад байршуулах, үйлчлүүлэгч болон албан хаагчдын утасны дугаар, цахим шуудангийн хаягийг ЭБАТ-аас авч холбогдох зэрэг аргуудыг мэдээлэл цуглуулалтад нэмж ашигласан.

СУДАЛГААНД ОРОЛЦОГЧДЫН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНД ОРОЛЦОГЧДЫН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Энэ бүлэгт судалгаанд оролцогчдын ерөнхий мэдээллийн хэсгийг хураангуйлан орууллаа.

2.1 Иргэн/хувь хүн, ААНБ-ын төлөөлөл

ГШБҮ-д хамрагдсан 10 оролцогч тутмын 8 нь хувь хүний хувьд төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан бол 2 нь ААНБ-ыг төлөөлж үйлчилгээ авсан байлаа. Оролцогчдыг насны хувьд ангилан авч үзвэл дийлэнх нь буюу 10 оролцогч тутмын 5 нь 20-39 насныхан байв. Өөрөөр хэлбэл энэхүү судалгаанд залуу, идэр насныхан түлхүү хамрагдсан байна. Харин хүйсийн хувьд 48.2 хувь нь эрэгтэйчүүд, 51.8 хувь нь эмэгтэйчүүд байсан нь Монгол Улсын нийт хүн амын хүйсийн харьцаатай ойролцоо байв.¹

Хүснэгт 1. Иргэн/хувь хүн, ААНБ-ын төлөөллийн ерөнхий мэдээлэл

ДД	Ангилал	Үзүүлэлт	Оролцогчдын тоо	Хувь
Нийт			7,440	100.0%
1	Төрийн байгууллагаар үйлчлүүлэхдээ хэнийг төлөөлсөн бэ?	Хувь хүн	6,076	81.7%
		ААНБ	1,364	18.3%
2	Судалгаанд оролцогчдын нас	20 хүртэл	300	4.0%
		20-29	1,633	21.9%
		30-39	2,500	33.6%
		40-49	1,829	24.6%
		50-59	908	12.2%
		60-с дээш	270	3.6%
3	Судалгаанд оролцогчдын хүйс	Эрэгтэй	3,584	48.2%
		Эмэгтэй	3,856	51.8%

2.2 Албан хаагчдын төлөөлөл

ДШБҮ-д хамрагдсан албан хаагчдын 23.9 хувь нь төрийн захиргааны төв байгууллага буюу яам, 49.0 хувь нь төрийн захиргааны байгууллага буюу агентлаг, 27.1 хувь нь аймаг нийслэлийн ЗДТГ-ын төлөөлөл байсан. Албан хаагчдын ажилласан жилийн ангиллын хамгийн их хувийг буюу 44.5 хувийг 5 хүртэл жил ажилласан албан хаагчид эзэлж байв.

Хүснэгт 2. Албан хаагчдын төлөөллийн ерөнхий мэдээлэл

ДД	Ангилал	Үзүүлэлт	Оролцогчдын тоо	Хувь
Нийт			1,550	100.0%
1	Таны ажиллаж буй байгууллагын ангилал?	Яам	370	23.9%
		Агентлаг	760	49.0%
		Аймаг нийслэлийн ЗДТГ	420	27.1%
2	Та энэ салбар байгууллагад нийтдээ хэдэн жил ажиллаж байна вэ?	5 хүртэл жил	690	44.5%
		5-10 жил	413	26.6%
		10-20 жил	311	20.1%
		20-оос дээш жил	136	8.8%

¹ 2020 оны байдлаар Монгол Улсын нийт хүн амын 49.1 хувийг эрэгтэйчүүд, 50.9 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байсан. УСХ

2.3 Бодлогод оролцогч, шинжээчдийн төлөөлөл

БОУ-д нийт 860 оролцогч хамрагдсанаас 52.4 хувийг төрийн албан хаагч, 12.8 хувийг төрийн бус байгууллагын төлөөлөл, 11.0 хувийг хувийн хэвшил, холбоодын төлөөлөл, 8.3 хувийг аудитор, хяналтын ажилтан, 6.9 хувийг хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, сэтгүүлч, 4.7 хувийг эрдэмтэн судлаач, 3.8 хувийг бодлого боловсруулагч, 0.1 хувийг олон улсын байгууллагын төлөөлөл тус тус эзэлж байв.

Хүснэгт 3. Бодлогод оролцогч, шинжээчдийн төлөөллийн ерөнхий мэдээлэл

ДД	Ангилал	Үзүүлэлт	Оролцогчдын тоо	Хувь
Нийт			860	100.0%
1	Шинжээчийн төлөөлж буй хүрээ	Төрийн албан хаагч	451	52.4
		Төрийн бус байгууллага	110	12.8
		Хувийн хэвшил, холбоодын төлөөлөл	95	11.0
		Аудитор, хяналтын ажилтан	71	8.3
		Хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, сэтгүүлч	59	6.9
		Эрдэмтэн, судлаач	40	4.7
		Бодлого боловсруулагч	33	3.8
		Олон улсын байгууллага	1	0.1

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

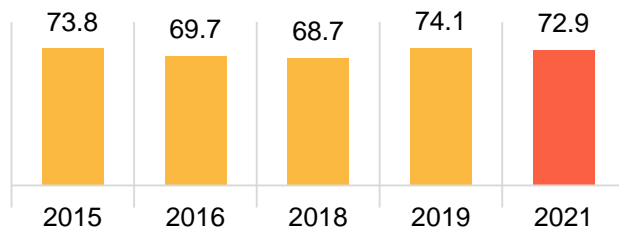
Энэ бүлэгт ШБҮ-ний нэгдсэн үр дүн, ГШБҮ, ДШБҮ, БОҮ болон Монгол Улс дахь авлигын нөхцөл байдал, авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үнэлгээний үр дүнг орууллаа.

3.1 Шударга байдлын үнэлгээний ерөнхий үр дүн

ШБҮ-г тооцохдоо АТГ-ын даргын 2015 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/23 дугаар тушаалаар батлагдсан “Шударга байдлын үнэлгээний аргачлал”-ыг ашигласан. Тодруулбал төрийн үйлчилгээг авсан иргэд, ААНБ, төрийн үйлчилгээг хүргэж буй албан хаагчид, бодлогод оролцогчдын үнэлгээний дунджаар тооцсон. Тооцоололд нийт 62 нэгж үзүүлэлтүүдийг хамруулан авч үзсэн болно. (Хавсралт 1)

Төрийн байгууллагуудын ШБҮ 2021 онд 72.9 болж өмнөх үнэлгээний дүнгээс 1.2 пунктээр буурсан байна. Ийнхүү буурсан үр дүнд ГШБҮ 4.7 пунктээр буурсан нь нөлөөлсөн байв.

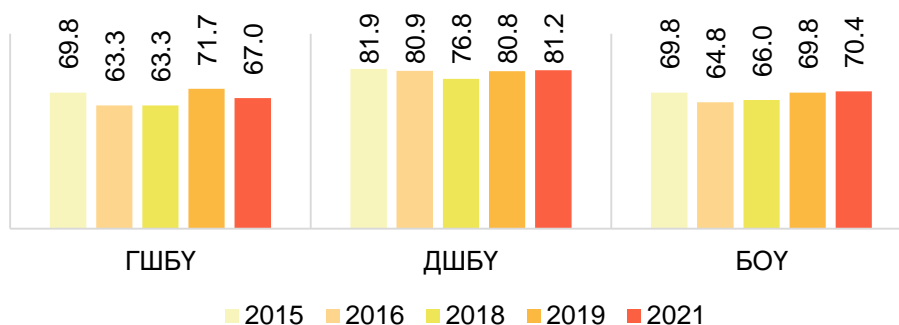
График 1. ШБҮ, оноор, оноогоор

ШБҮ-2019 оны судалгаанд 62 төрийн байгууллага хамрагдаж байсан бол энэ удаа 68 төрийн байгууллага хамрагдсан нь онцлог байлаа.

ШБҮ-ний судалгаагаар ДШБҮ өмнөх үнэлгээний дүнгээс 0.4 пунктээр, БОҮ 0.6 пунктээр тус тус өсжээ. ДШБҮ 2018 оноос хойш тогтвортой өсөлттэй байна. БОҮ-ний хувьд энэ удаагийн үр дүн нь ШБҮ-ний судалгаа хийгдэж эхэлснээс хойших хамгийн өндөр үнэлгээ байв. Харин ГШБҮ өмнөх үнэлгээний дүнгээс 4.7 пунктээр буурсан нь төрийн байгууллагуудын ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, авлигын индекс буурснаас хамаарсан байв. Өөрөөр хэлбэл төрийн үйлчилгээ авч буй үйлчлүүлэгчид ил тод, хариуцлагатай байдал буурсан, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол нэмэгдсэн, албан хаагчид төрийн үйлчилгээг хүргэхдээ бусдад дарамт, шахалт үзүүлдэг, ах дүү, танил талынхаа нөлөөнд автдаг, бусдад хууль бусаар давуу байдал олгодог явдал ихэссэн гэж үзсэн байна.

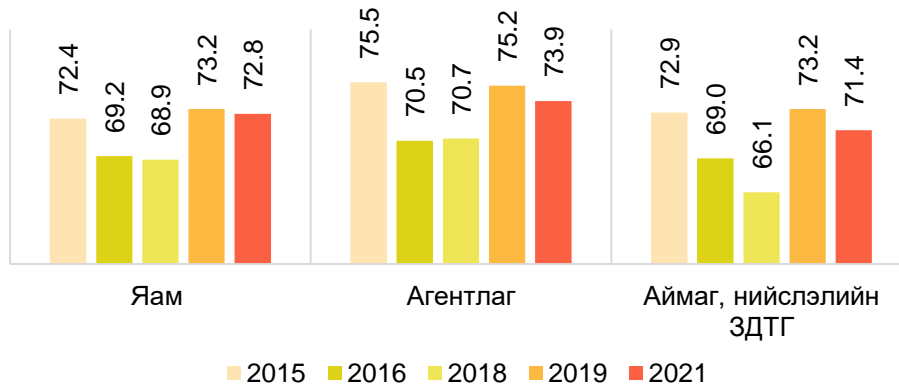
График 2. ШБҮ, оролцогчдын төрлөөр, оноогоор

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Судалгааны үр дүнг байгууллагын төрлөөр авч үзэн 2019 онтой харьцуулахад яамдын үнэлгээ 0.4 пунктээр, агентлагуудын үнэлгээ 1.3 пунктээр, ЗДТГ-дын үнэлгээ 1.8 пунктээр буурсан байв.

График 3. ШБҮ, байгууллагын төрлөөр, оноогоор

2021 оны ШБҮ-ний судалгааны үр дүнд үндэслэн хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 10 байгууллагын жагсаалтыг гаргахад өмнөх үнэлгээний дүнгээс ихээхэн ялгаатай байна. Өөрөөр хэлбэл ШБҮ-2019 судалгаанд хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 5 байгууллагын аль нь ч өмнөх амжилтаа хадгалж чадаагүй байв. “Оюуны өмчийн газар” нь өмнөх жилээс 3 байраар ухарч 8 дугаарт эрэмбэлэгдсэн хэдий ч дундаж үнэлгээ 2.9 пунктээр буурчээ. ШБҮ-2021 судалгаанд хамрагдсан 68 байгууллагаас “Үндэсний хөгжлийн газар” хамгийн өндөр оноогоор үнэлэгджээ. “Хавсралт – 3” болон “Хавсралт - 4”-өөс дэлгэрэнгүйг харах боломжтой.

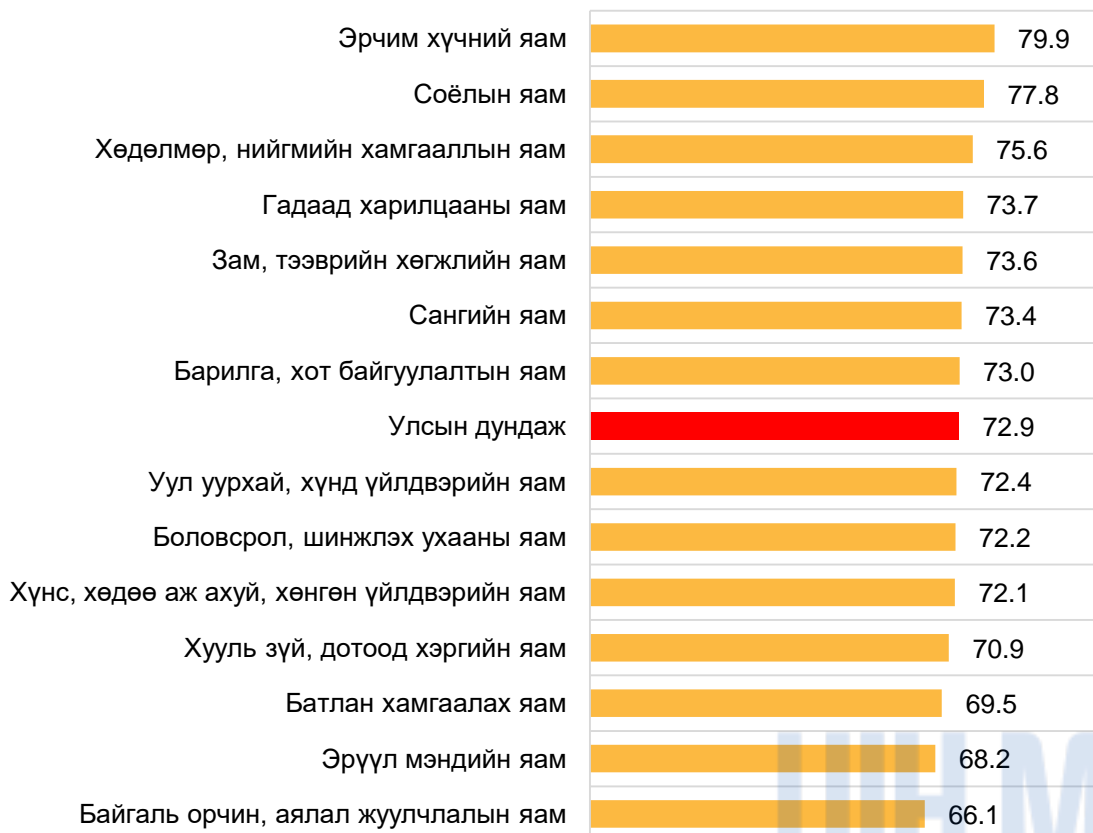
Хүснэгт 4. ШБҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Хамгийн өндөр үнэлгээтэй:				
1	Үндэсний хөгжлийн газар	65.7	81.4	15.7
2	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	75.6	81.1	5.5
3	Эрчим хүчний яам	73.5	79.9	6.4
4	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	79.9	-
5	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	73.0	79.5	6.5
6	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	-	79.3	-
7	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	78.2	79.2	1.0
8	Оюуны өмчийн газар	81.6	78.7	-2.9
9	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	77.2	78.4	1.2
10	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	75.0	78.3	3.3
Хамгийн бага үнэлгээтэй:				
59	Архангай аймгийн ЗДТГ	73.1	68.0	-5.1
60	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.9	68.0	-7.9
61	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	73.9	67.9	-6.0
62	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	76.7	67.8	-8.9
63	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	73.9	67.7	-6.2
64	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	78.2	67.3	-10.9
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	66.7	67.3	0.6
66	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	71.9	66.1	-5.8
67	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	67.7	61.8	-5.9
68	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	71.8	59.0	-12.8

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Яамдын ШБҮ ерөнхий дүнгээрээ 2019 онтой харьцуулахад 0.4 пунктээр буурсан нь ГШБҮ-ний өөрчлөлтөөс шууд хамаарч байлаа. Яамдын ШБҮ-г эрэмбэлэхэд тал нь буюу 7 яам нь улсын дунджаас дээгүүр, үлдсэн 7 нь улсын дунджаас доогуур үнэлгээтэй байна. Нийт яамдаас 4 яамны үнэлгээ өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад өссөн байна. Тодруулбал “Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам” 1.6, “Зам, тээврийн хөгжлийн яам” 3.2, “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам” 2.2, “Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам” 4.7, “Эрчим хүчний яам”-ны үнэлгээ 6.4 пунктээр тус тус өсжээ. Хамгийн өндөр үнэлгээ авсан нь “Эрчим хүчний яам” байсан бол шинээр байгуулагдсан “Соёлын яам” нь 77.8 оноогоор хоёрдугаар байрт эрэмбэлэгдэж байлаа.

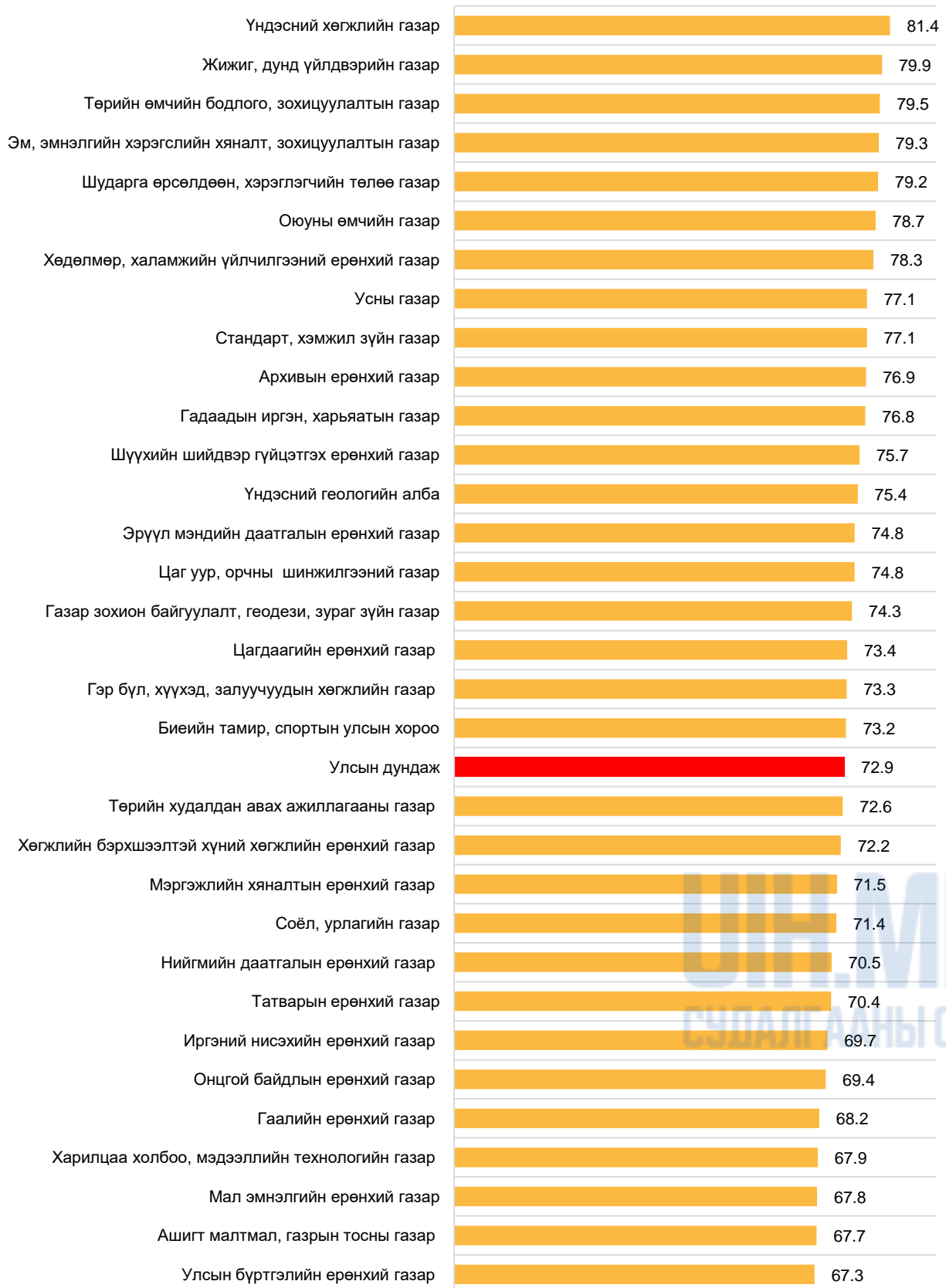
График 4. Яамдын ШБҮ, 2021 он, оноогоор

ЗГ-ын агентлагуудын ШБҮ ерөнхий дүнгээрээ 2019 онтой харьцуулахад 1.3 пунктээр буурсан байв. Судалгаанд 32 Засгийн газрын агентлаг хамрагдсан бөгөөд талаас илүү хувь нь буюу 19 нь улсын дунджаас дээгүүр, үлдсэн 13 нь доогуур үнэлгээтэй байна. Эдгээр 32 агентлагуудын 5 нь шинээр байгуулагдсан² бөгөөд 10 байгууллагын ШБҮ өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад өссөн, үлдсэн 17 байгууллагынх буурсан байв. Энэ удаагийн судалгааны хамгийн өндөр үнэлгээг авсан “Үндэсний хөгжлийн газар”-ын үнэлгээ өмнөх үнэлгээний дүнгээс 15.7 пунктээр өсчээ.

² Өмнөх үнэлгээний үеэр байгуулагдаагүй байсан.

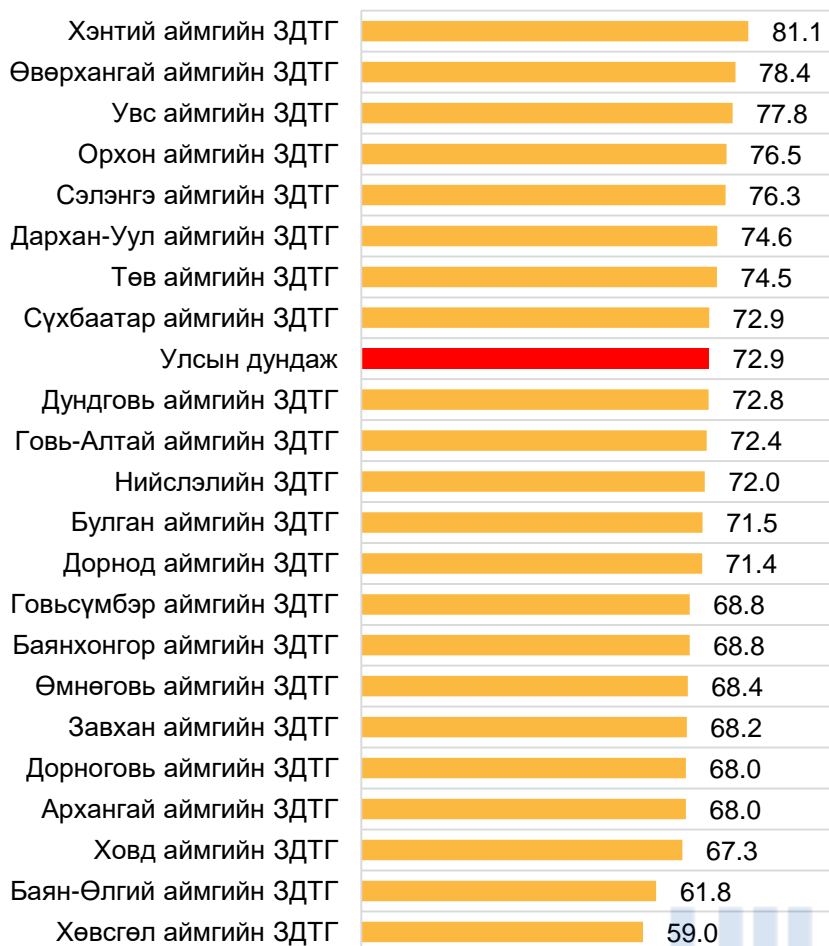
График 5. Агентлагуудын ШБҮ, 2021 он, оноогоор

Аймаг, нийслэлийн 22 ЗДТГ-ын 8 нь улсын дунджаас дээгүүр үнэлгээтэй, 14 нь доогуур үнэлгээ авчээ. Эдгээр 22 ЗДТГ-ын үнэлгээг 2019 онтой харьцуулахад 9 байгууллагынх сайжирсан, харин үлдсэн 13 байгууллагынх буурсан байв. Хэнтий аймгийн ЗДТГ-ын нэлгээ 2019 онтой харьцуулахад 5.5 пунктээр нэмэгдэж хамгийн өндөр үнэлгээ³ авсан төдийгүй нийт байгууллагуудын⁴ хувьд хоёрдугаарт эрэмбэлэгдэж байсан.

График 6. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ШБҮ, 2021 он, оноогоор

Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-дын ШБҮ өмнөх үнэлгээний дүнгээс 1.8 пунктээр буурсан байгаа нь ГШБҮ-ийн өөрчлөлтөөс хамаарсан байв.

3.2 Гадаад шударга байдлын үнэлгээний үр дүн

Төрийн байгууллагаар үйлчлүүлсэн иргэд, ААНБ-ын төлөөллөөс ГШБҮ-ний судалгааг авсан. Энэхүү үнэлгээг ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, авлигын индексийн дунджаар тооцсон болно. Уг 2 дэд үзүүлэлтийн дунджийг тооцоход 5 бүлгийн 20 нэгж үзүүлэлтийг ашигласан.⁵

³ Нийт судалгаанд хамрагдсан 22 ЗДТГ-аас хамгийн өндөр үнэлгээгээр Хэнтий аймгийн ЗДТГ үнэлэгдсэн.

⁴ Судалгаанд хамрагдсан 68 байгууллага

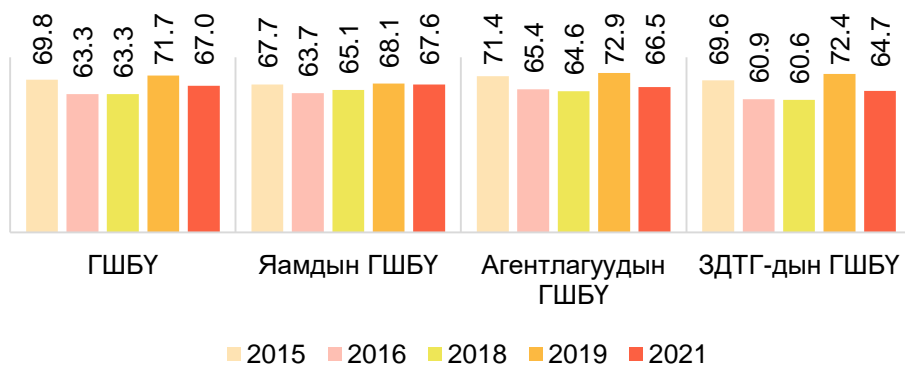
⁵ Зураг 2-т нэгж үзүүлэлтүүдийг дэлгэрэнгүй тайлбарласан.

3.2.1 ГШБҮ-ний ерөнхий дүн

2021 онд төрийн байгууллагуудын ГШБҮ 67.0 болж 2019 онтой харьцуулахад 4.7 пунктээр, 2015 онтой харьцуулахад 2.8 пунктээр буурсан байлаа. ГШБҮ-ний дундаж үнэлгээ ШБҮ-ний дунджаас 5.9 пунктээр бага байгаа нь үйлчлүүлэгчдийн хувьд төрийн байгууллагуудын шударга байдалд тааруу үнэлгээ өгч байгааг илтгэж байна.

ГШБҮ-г байгууллагын төрлөөр ангилан 2019 онтой харьцуулахад яамдын үнэлгээ 0.5 пунктээр, агентлагуудын үнэлгээ 6.4 пунктээр, ЗДТГ-уудын үнэлгээ 7.7 пунктээр тус тус буурчээ. Судалгаанд оролцогчдын хувьд яамдын шударга байдлыг агентлагууд, ЗДТГ-уудтай харьцуулахад ялимгүй өндрөөр үнэлсэн болохыг дараах графикаас харах боломжтой.

График 7. ГШБҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр, оноогоор

Төрийн байгууллагууд ГШБҮ-ээр 46.4-84.4 оноо авсан байгаа нь 2019⁶ онтой харьцуулахад үнэлгээний доод түвшин 8.8 пунктээр буурсан байв. Судалгааны үр дүнгээс харахад төрийн байгууллагуудын гадагшаа чиглэсэн үйл ажиллагаа 2019 онтой харьцуулахад хангалтай хэмжээнд байгаагүй хэмээн дүгнэж болохоор байна. Учир нь үйлчлүүлэгчид төрийн байгууллагуудын ил тод, хариуцлагатай байдал багассан, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдлын тоо нэмэгдсэн, албан хаагчид төрийн үйлчилгээг хүргэхдээ бусдад дарамт, шахалт үзүүлдэг, ах дүү, танил талынхаа нөлөөнд автдаг, бусдад хууль бусаар давуу байдал олгодог явдал ихэссэн гэж үнэлсэн байв.

Хүснэгт 5. ГШБҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Хамгийн өндөр үнэлгээтэй:				
1	Увс аймгийн ЗДТГ	69.6	84.4	14.8
2	Эрчим хүчний яам	69.0	81.2	12.2
3	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	79.7	-
4	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	69.9	79.7	9.8
5	Орхон аймгийн ЗДТГ	76.3	79.6	3.3
Хамгийн бага үнэлгээтэй:				
64	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	60.7	53.4	-7.3
65	Гаалийн ерөнхий газар	60.1	52.9	-7.2
66	Дорнод аймгийн ЗДТГ	73.4	52.6	-20.8
67	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	66.5	50.8	-15.7
68	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	75.3	46.4	-28.9

⁶ Байгууллагууд ГШБҮ-ээр 2019 онд 55.2-82.1 оноо авсан байна.

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Судалгаанд хамрагдсан 14 яамдын ГШБҮ-ний дундаж үнэлгээ өмнөх оноос 0.5 пунктээр буурсан боловч ерөнхий ГШБҮ-ээс 0.6 пунктээр их, ШБҮ-ээс 5.3 пунктээр бага байна. Эдгээр 14 яамд тус бүрийн үнэлгээг 2019 онтой харьцуулахад 6 яамны үнэлгээ нэмэгдсэн 7 яамны үнэлгээ буурсан байлаа. Үнэлгээ сайжирсан яамдад “Эрчим хүчний яам”, “Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам”, “Боловсрол, шинжлэх ухааны яам”, “Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам”, “Хууль зүй, дотоод хэргийн яам”, “Гадаад харилцааны яам” зэрэг хамаарч байна.

Яамдын ГШБҮ 56.1-81.2 онооны хооронд хэлбэлзэж байгаа нь 2019⁷ онтой харьцуулахад үнэлгээний доод түвшин 0.9, дээд түвшин 4.4 пунктээр сайжирсныг илэрхийлж байна.

Хүснэгт 6. Яамдын ГШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ, оноогоор

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт	
Яамдын ГШБҮ		68.1	67.6		-0.5
1	Эрчим хүчний яам	69.0	81.2		12.2
2	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	67.5	73.7		6.2
3	Соёлын яам	-	73.5		-
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	55.2	72.4		17.2
5	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	73.7	71.7		-2.0
6	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	67.4	69.9		2.5
7	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	64.8	68.3		3.5
8	Гадаад харилцааны яам	66.8	67.2		0.4
9	Барилга, хот байгуулалтын яам	70.5	67.2		-3.3
10	Сангийн яам	75.0	63.1		-11.9
11	Эрүүл мэндийн яам	68.8	62.8		-6.0
12	Батлан хамгаалах яам	76.8	60.2		-16.6
13	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	72.0	59.7		-12.3
14	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	58.5	56.1		-2.4

Судалгаанд хамрагдсан ЗГ-ын агентлагуудын ГШБҮ-ний дундаж үнэлгээ 2019 онтой харьцуулахад 6.4 пунктээр буурсан ба ерөнхий ГШБҮ-ээс 0.5 пунктээр бага байна. Эдгээр 32 байгууллагын 5 нь шинээр байгуулагдсан ба анх удаа ШБҮ-ний судалгаанд хамрагдаж байгаа билээ. Үлдсэн 27 байгууллагын 3 байгууллагын ГШБҮ нь 2019 онтой харьцуулахад нэмэгдсэн үлдсэн 24 байгууллагынх буурсан байв. Үнэлгээ сайжирсан агентлагт “Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар”, “Соёл урлагийн газар”, “Биеийн тамир, спортын улсын хороо” зэрэг хамаарч байна.

Агентлагуудын ГШБҮ 46.4-79.7 онооны хооронд хэлбэлзэж байгаа нь 2019⁸ онтой харьцуулахад үнэлгээний доод түвшин 13.7, дээд түвшин 2.4 пунктээр буурсныг илэрхийлж байна.

Хүснэгт 7. Агентлагуудын ГШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ, оноогоор

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт	
Агентлагуудын ГШБҮ		72.9	66.5		-6.4
1	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	79.7		-
2	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	69.9	79.7		9.8
3	Усны газар	-	79.0		-
4	Соёл, урлагийн газар	76.8	77.9		1.1

⁷ Яамдын ГШБҮ 2019 онд 55.2-76.8 байв.

⁸ Үнэлгээнд хамрагдсан агентлагуудын ГШБҮ 2019 онд 60.1-82.1 оноо авсан.

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
5	Үндэсний хөгжлийн газар	-	76.7	-
6	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	79.6	75.6	-4.0
7	Архивын ерөнхий газар	82.1	73.6	-8.5
8	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	80.1	73.3	-6.8
9	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	-	72.6	-
10	Оюуны өмчийн газар	81.4	71.8	-9.6
11	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	78.1	71.7	-6.4
12	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	-	71.4	-
13	Үндэсний геологийн алба	-	69.9	-
14	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	74.0	69.4	-4.6
15	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	66.3	69.3	↑ 3.0
16	Стандарт, хэмжил зүйн газар	75.1	69.2	-5.9
17	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	70.9	68.0	-2.9
18	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	-	65.8	-
19	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	65.7	64.9	-0.8
20	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	66.6	62.4	-4.2
21	Онцгой байдлын ерөнхий газар	81.0	61.9	-19.1
22	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	71.4	61.8	-9.6
23	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	81.3	61.1	-20.2
24	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	-	61.0	-
25	Татварын ерөнхий газар	68.8	60.1	-8.7
26	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	-	59.1	-
27	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	75.9	59.0	-16.9
28	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	73.1	54.6	-18.5
29	Цагдаагийн ерөнхий газар	62.8	53.8	-9.0
30	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	60.7	53.4	-7.3
31	Гаалийн ерөнхий газар	60.1	52.9	-7.2
32	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	75.3	46.4	-28.9

Судалгаанд аймаг, нийслэлийн ЗДТГ хамрагдсан бөгөөд эдгээрийн ГШБҮ-ний дундаж үнэлгээ нь 2019 онтой харьцуулахад 5.5 пунктээр буурсан байна. Энэхүү үр дүн нь ерөнхий ГШБҮ-ээс 0.4 пунктээр илүү байгаа боловч ШБҮ-ээс 5.5 пунктээр тааруу байгааг харуулж байлаа. Мөн нийт судалгаанд хамрагдсан ЗДТГ-уудын ГШБҮ-г 2019 оны үр дүнтэй харьцуулахад 6 ЗДТГ-ын үнэлгээ сайжирсан, үлдсэн 16 нь буурсан байв. Үнэлгээ сайжирсан байгууллагуудад “Увс аймгийн ЗДТГ”, “Орхон аймгийн ЗДТГ”, “Хэнтий аймгийн ЗДТГ”, “Дундговь аймгийн ЗДТГ”, “Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ”, “Нийслэлийн ЗДТГ”, “Ховд аймгийн ЗДТГ” зэрэг хамаарч байна.

ЗДТГ-уудын ГШБҮ 50.8-84.4 онооны хооронд хэлбэлзэж байгаа нь 2019⁹ онтой харьцуулахад үнэлгээний доод түвшин 12.8 пунктээр буурсан, дээд түвшин 6.2 пунктээр нэмэгдсэнийг илэрхийлж байна.

Хүснэгт 8. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ГШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ, оноогоор

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ГШБҮ		72.9	67.4	↓ -5.5
1	Увс аймгийн ЗДТГ	69.6	84.4	↑ 14.8
2	Орхон аймгийн ЗДТГ	76.3	79.6	↑ 3.3
3	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	70.3	73.9	↑ 3.6
4	Булган аймгийн ЗДТГ	75.7	73.8	-1.9
5	Дундговь аймгийн ЗДТГ	72.1	72.5	↑ 0.4

⁹ Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын хувьд ГШБҮ өнгөрсөн оноос харьцангуй өссөн үзүүлэлттэй буюу 63.6-78.2-ийн хооронд байна.

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
6	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	70.9	72.3	↑ 1.4
7	Төв аймгийн ЗДТГ	77.0	71.6	-5.4
8	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	74.5	71.0	-3.5
9	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	78.2	70.9	-7.3
10	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	72.5	69.5	-3.0
11	Нийслэлийн ЗДТГ	63.6	69.0	↑ 5.4
12	Архангай аймгийн ЗДТГ	75.4	68.0	-7.4
13	Ховд аймгийн ЗДТГ	66.2	67.3	↑ 1.1
14	Завхан аймгийн ЗДТГ	77.7	66.5	-11.2
15	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	69.2	62.9	-6.3
16	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	73.9	62.5	-11.4
17	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	73.2	62.0	-11.2
18	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	66.9	61.3	-5.6
19	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	73.4	60.7	-12.7
20	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.8	60.2	-15.6
21	Дорнод аймгийн ЗДТГ	73.4	52.6	-20.8
22	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	66.5	50.8	-15.7

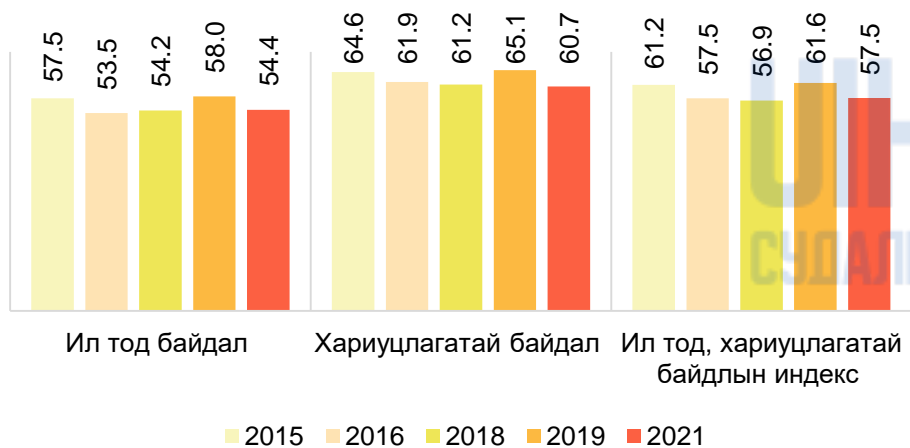
3.2.2 Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс

Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс нь ГШБҮ тооцоход ашигласан эхний үзүүлэлт бөгөөд 2021 оны үнэлгээ 57.5 гарсан нь 2019 онтой харьцуулахад 4.1 пунктээр буурсан, харин 2018 онтой харьцуулахад 0.6 пунктээр илүү байгаа үр дүн юм.

Ил тод, хариуцлагатай байдлын индексийг тооцохдоо ил тод байдал, хариуцлагатай байдал гэсэн 2 бүлгийн нэгж үзүүлэлтүүдийг ашигласан талаар өмнө дурдсан билээ. Ил тод байдлын үнэлгээ 2019 онтой харьцуулахад 3.6, хариуцлагатай байдлын үнэлгээ 4.4 пунктээр буурчээ.

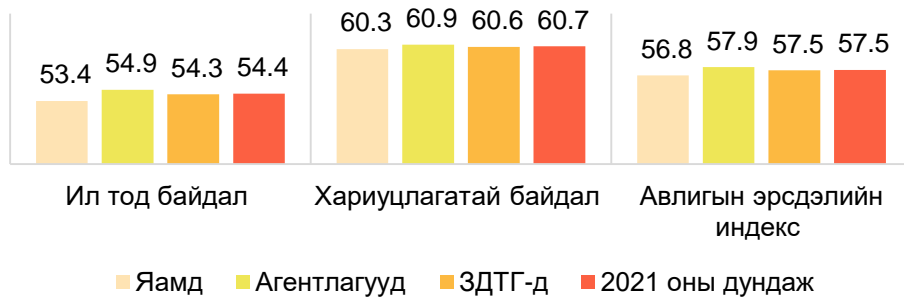
Ил тод болон хариуцлагатай байдлыг сүүлийн 5 жилийн үр дүнг ашиглан хооронд нь харьцуулахад “ил тод байдал” хамгийн бага үнэлгээг авсаар ирсэн байна. Энэ нь төрийн байгууллагуудыг цаашид ил тод байдлаа сайжруулах шаардлагатайг илэрхийлж байна.

График 8. Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, оноор, оноогоор

Ил тод, хариуцлагатай байдлын индексийг байгууллагын төрлөөр ангилан авч үзвэл агентлагуудын ил тод байдал болон хариуцлагатай байдал нь яамд болон ЗДТГ-уудаас ялимгүй илүү байв.

График 9. 2021 оны авлигын эрсдэлийн индекс, байгууллагын төрлөөр, оноогоор

3.2.3 Авлигын индекс

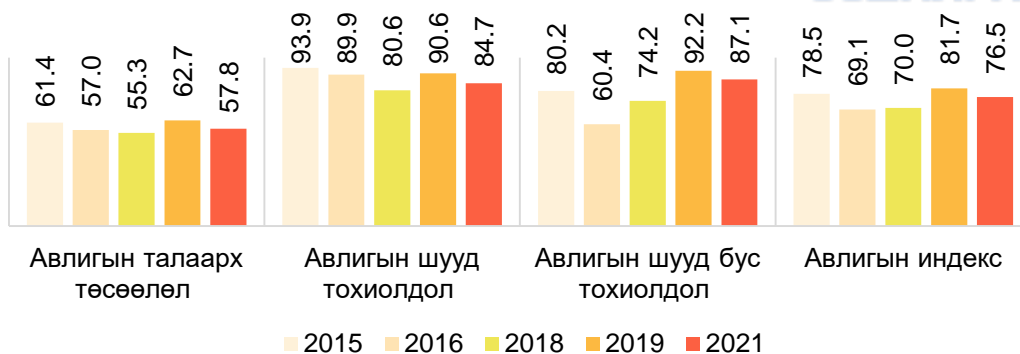
Авлигын индекс нь ГШБҮ-г тооцоход ашигласан сүүлчийн үзүүлэлт бөгөөд 2021 оны үнэлгээгээр 76.5 гарсан нь 2019 онтой харьцуулахад 5.2 пунктээр буурсан дүн юм.

Авлигын индексийг тооцохдоо авлигын талаарх төсөөлөл, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол гэсэн 3 бүлгийн нэгж үзүүлэлтүүдийг ашигласан. Судалгааны үр дүнг 2019 онтой харьцуулахад авлигын талаарх төсөөлөл 4.9, авлигын шууд тохиолдол 5.9, авлигын шууд бус тохиолдол 5.1 пунктээр тус тус буурчээ.

Авлигын шууд тохиолдлыг тодруулахад судалгаанд оролцогчдын 6.1 хувь нь албан хаагчид албан үүргээ гүйцэтгэснийх нь төлөө нэмэлт төлбөр өгсөн, 4.7 хувь нь төрийн албан хаагчид шууд болон шууд бус байдлаар бэлэг өгсөн, 3.3 хувь нь албан хаагчид албан үүрэгтэй нь холбоотойгоор хандив, бусад санхүүгийн туслалцаа үзүүлсэн хэмээн хариулжээ. Энэхүү үр дүнг 2019 онтой харьцуулахад нэмэлт төлбөр өгсөн тохиолдлын хувь 3.8 пунктээр, шууд болон шууд бус байдлаар бэлэг өгсөн тохиолдлын тоо 2.7 пунктээр, хандив, бусад санхүүгийн туслалцаа үзүүлсэн тохиолдлын тоо 0.5 пунктээр тус тус нэмэгджээ.

Мөн судалгаанд оролцогчоос “Танай найз нөхөд, хамт ажиллагсад, ойр дотнын хэн нэгэн тухайн байгууллагаас үйлчилгээ авахдаа нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив, санхүүгийн тусламж зэргийг сүүлийн 12 сарын хугацаанд өгч байсныг мэдэх үү? гэсэн асуултад судалгаанд оролцогчдын 9.1 хувь нь “ тийм” гэж хариулсан байгаа нь өмнөх оноос 3.6 пунктээр нэмэгдсэн байна. 2019 онд авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол харьцангуй багасаж байсан бол энэ онд эргэн нэмэгдсэн нь таатай үр дүн байсангүй.

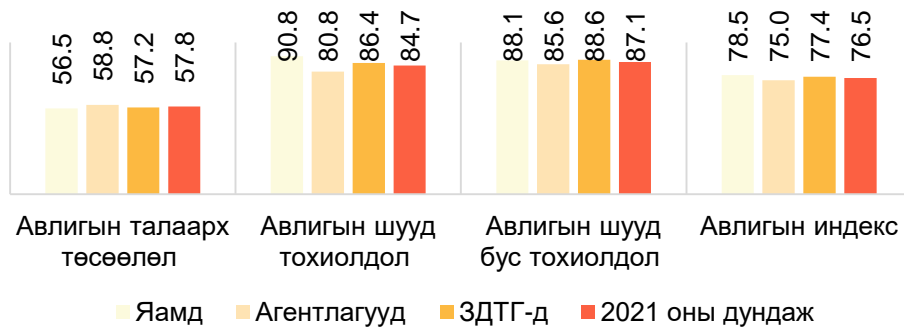
График 10. Авлигын индекс, оноор, оноогоор

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

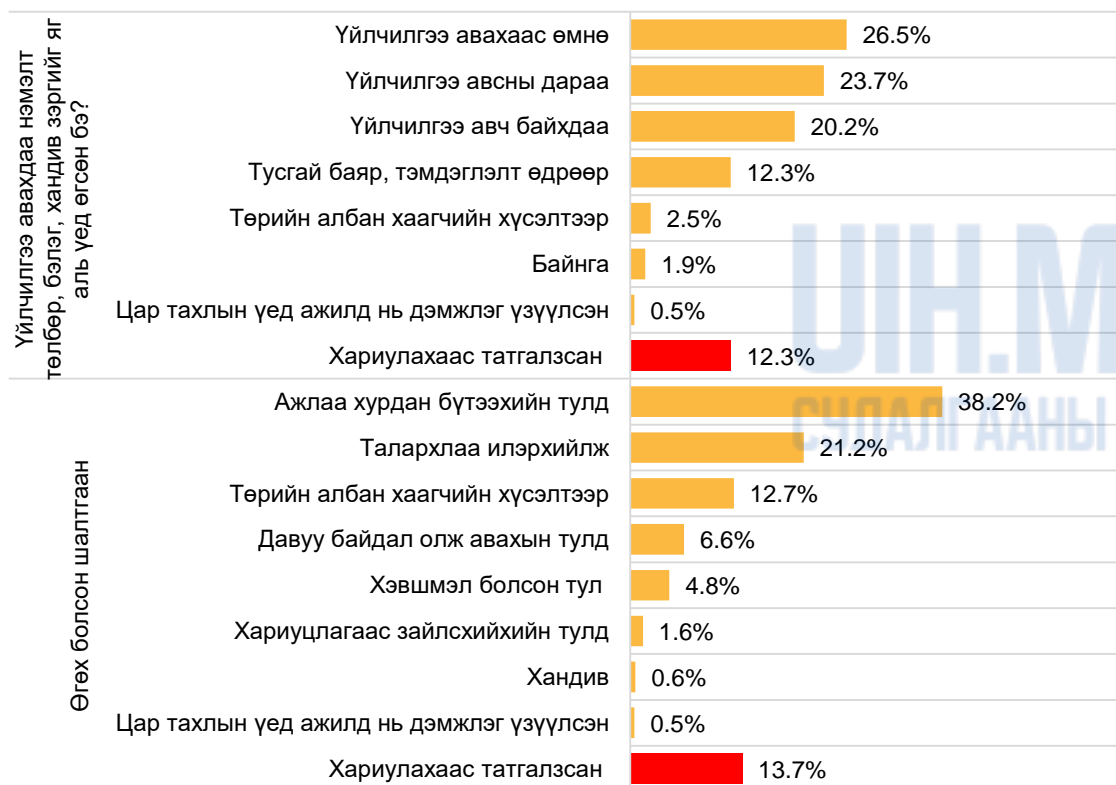
Авлигын индексийг байгууллагын төрлөөр ангилан авч үзэхэд яамдын үнэлгээ агентлаг болон ЗДТГ-уудаас ялимгүй илүү байна. Агентлагуудын авлигын шууд тохиолдлын үнэлгээ 80.8, шууд бус тохиолдлын үнэлгээ 85.6 буюу яамд, ЗДТГ-тай харьцангуй бага байгаагаас харахад агентлагуудад авлигын шууд тохиолдлууд түлхүү ажиглагддаг болох нь харагдаж байна. Энэхүү үр дүн нь 2019 онд яамдад түлхүү ажиглагддаг байжээ.

График 11. Авлигын индекс, байгууллагын төрлөөр, оноогоор, 2021 он

Үйлчилгээ авахдаа нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив өгсөн хэмээн хариулсан оролцогчдоос аль үед өгснийг нь тодруулахад 26.5 хувь нь үйлчилгээ авахаас өмнө, 23.7 хувь нь үйлчилгээ авсны дараа, 20.2 хувь нь үйлчилгээ авч байхдаа хэмээн хариулсан байна. Ямар шалтгааны улмаас нэмэлт, төлбөр, бэлэг, хандивыг өгөх болсныг тодруулахад 38.2 хувь нь ажлаа хурдан бүтээхийн тулд гэсэн байв.

График 12. Үйлчилгээ авахдаа нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив зэргийг яг аль үед өгсөн, өгөх болсон шалтгаан

3.3 Дотоод шударга байдлын үнэлгээний үр дүн

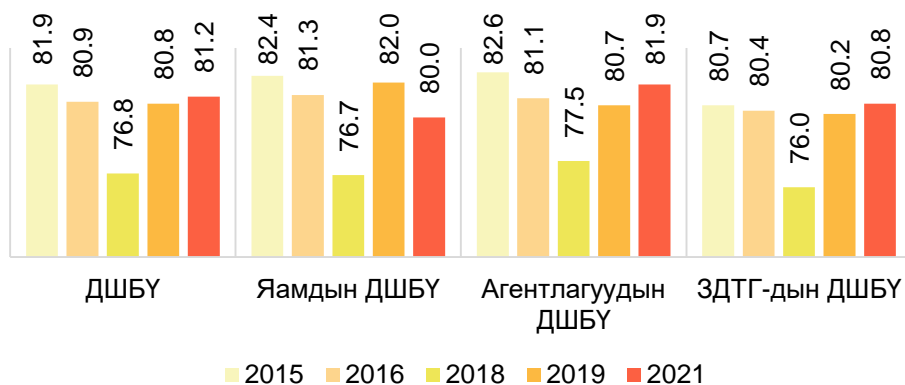
Төрийн байгууллагуудын үйлчилгээ үзүүлж буй албан хаагчдын төлөөллөөс ДШБҮ-ний судалгааг авсан. Энэхүү үнэлгээг соёлын индекс, үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индексийн дунджаар тооцсон болно. Уг 2 дэд үзүүлэлтийн дунджийг тооцоход 7 бүлгийн 26 нэгж үзүүлэлтийг ашигласан.

3.3.1 ДШБҮ-ний ерөнхий дүн

2021 онд төрийн байгууллагуудын ДШБҮ 81.2 болж 2019 онтой харьцуулахад 0.4 пунктээр нэмэгджээ. ДШБҮ-ний дундаж үнэлгээ ШБҮ-ний дунджаас 8.3 пунктээр илүү байгаа нь албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг сайнаар үнэлж байгааг илэрхийлж байна.

ДШБҮ-г байгууллагын төрлөөр ангилан 2019 онтой харьцуулахад яамдын үнэлгээ 2.0 пунктээр буурсан, агентлагуудын үнэлгээ 1.2 пунктээр, ЗДТГ-уудын үнэлгээ 0.6 пунктээр нэмэгдсэн байв. Судалгаанд оролцогчдын хувьд яамдын шударга байдлыг агентлагууд, ЗДТГ-уудтай харьцуулахад ялимгүй доогуур түвшинд үнэлсэн болохыг дараах графикаас харах боломжтой.

График 13. ДШБҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр

Судалгааны үр дүнг 2019 онтой харьцуулахад ДШБҮ-ээр хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 5 байгууллагаас 3 байгууллагынх нь үнэлгээ сайжирсан байна. Харин хамгийн өндөр үнэлгээ авсан үлдсэн 2 байгууллага нь өмнө судалгаанд хамрагдаж байгаагүй шинэ байгууллагууд байв.

ДШБҮ-ээр хамгийн бага үнэлгээ авсан 5 байгууллагуудын үнэлгээ 2019 онтой харьцуулахад бүгд их хэмжээгээр буурсан байлаа. Хамгийн их хэмжээгээр буурсан байгууллага нь “Соёл урлагийн газар” байв.

Хүснэгт 9. ДШБҮ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Хамгийн өндөр үнэлгээтэй:				
1	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	84.3	89.8	5.5
2	Үндэсний хөгжлийн газар	69.8	89.7	19.9
3	Цагдаагийн ерөнхий газар	82.7	88.8	6.1
4	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	88.0	-
5	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	-	87.8	-

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Хамгийн бага үнэлгээтэй:				
64	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	-	72.4	-
65	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	84.6	71.2	-13.4
66	Завхан аймгийн ЗДТГ	85.5	70.4	-15.1
67	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	77.6	69.6	-8.0
68	Соёл, урлагийн газар	86.9	62.6	-24.3

Судалгаанд хамрагдсан 14 яамдын ДБШУ-ний дундаж 2019 онтой харьцуулахад 2.0 пунктээр буурсан байна. Энэ нь 2019 оноос хойш яамдын дотоод үйл ажиллагаа хангалттай түвшинд сайжирч чадаагүй болохыг илэрхийлж байна.

Нийт яамдаас 5 яамны үнэлгээ өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад сайжирсан, 8 яамны үнэлгээ буурсан байв.

Хүснэгт 10. Яамдын ДШБУ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Яамдын ДШБУ		82.0	80.0	 -2.0
1	Батлан хамгаалах яам	85.7	87.5	 1.8
2	Сангийн яам	86.6	86.6	0.0
3	Эрчим хүчний яам	82.7	84.6	 1.9
4	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	84.0	84.5	 0.5
5	Барилга, хот байгуулалтын яам	84.1	82.9	-1.2
6	Соёлын яам	-	82.0	-
7	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	79.8	79.4	-0.4
8	Гадаад харилцааны яам	85.1	79.2	-5.9
9	Эрүүл мэндийн яам	76.9	78.1	 1.2
10	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	76.5	77.6	 1.1
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	85.5	77.2	-8.3
12	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	76.5	74.8	-1.7
13	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	79.5	73.0	-6.5
14	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	82.9	73.0	-9.9

2019 онд хийгдсэн ШБҮ-ний судалгаанд 27 агентлаг хамрагдсан бол энэ удаа 32 агентлаг хамрагдсан талаар өмнө дурдсан билээ. Эдгээр 32 агентлагийн дундаж үнэлгээг 2019 оны үнэлгээтэй харьцуулахад 1.2 пунктээр өссөн байлаа. Түүнчлэн 15 агентлагийн үнэлгээ өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад сайжирсан байгаа нь агентлагуудын дотоод үйл ажиллагаа тасралтгүй сайжирч байгааг батлах чухал үр дүн юм.

Хүснэгт 11. Агентлагуудын ДШБУ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Агентлагуудын ДШБУ		80.7	81.9	 1.2
1	Үндэсний хөгжлийн газар	69.8	89.7	 19.9
2	Цагдаагийн ерөнхий газар	82.7	88.8	 6.1
3	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	88.0	-
4	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	-	87.8	-
5	Оюуны өмчийн газар	-	87.4	 -
6	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	84.3	87.2	 2.9
7	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	84.7	86.5	 1.8
8	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	-	85.8	 -
9	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	85.7	85.7	0.0
10	Стандарт, хэмжил зүйн газар	71.0	85.4	 14.4
11	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	87.2	85.3	-1.9
12	Үндэсний геологийн алба	-	85.1	-

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
13	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	85.0	85.0	0.0
14	Усны газар	-	84.5	-
15	Архивын ерөнхий газар	79.2	84.4	↑ 5.2
16	Онцгой байдлын ерөнхий газар	87.1	84.4	-2.7
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	79.2	83.5	↑ 4.3
18	Гаалийн ерөнхий газар	84.0	82.0	-2.0
19	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	85.7	81.5	-4.2
20	Татварын ерөнхий газар	79.1	81.1	↑ 2.0
21	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	80.2	81.1	0.9
22	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	83.1	80.6	-2.5
23	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	80.9	80.0	-0.9
24	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	77.4	79.4	↑ 2.0
25	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	-	79.3	-
26	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	76.5	79.2	↑ 2.7
27	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	73.4	78.3	↑ 4.9
28	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	60.5	77.6	↑ 17.1
29	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	-	72.4	-
30	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	-	71.4	-
31	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	84.6	71.2	-13.4
32	Соёл, урлагийн газар	86.9	62.6	-24.3

Судалгаанд аймаг, нийслэлийн 22 ЗДТГ хамрагдсан бөгөөд эдгээрийн ДШБҮ өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 0.6 пунктээр өсжээ. Нийт ЗДТГ-уудаас 14 нь дотоод үйл ажиллагаагаа сайжруулан ажилласны үр дүнд үнэлгээгээ нэмэгдүүлснийг дараах хүснэгтээс харах боломжтой.

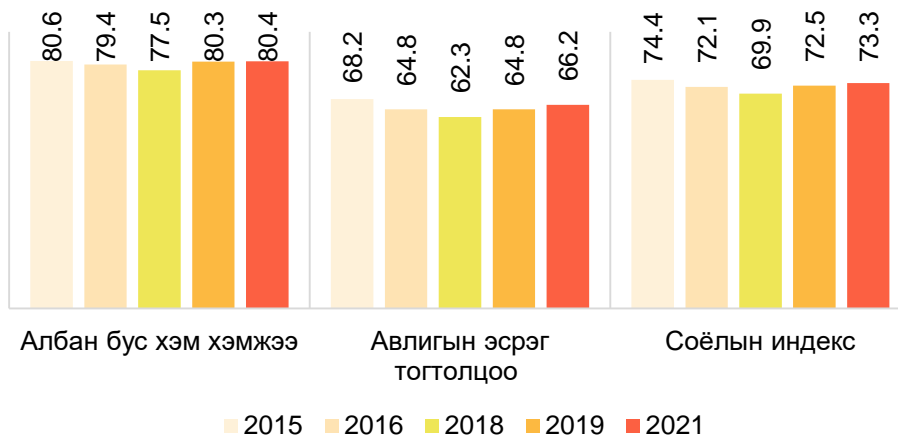
Хүснэгт 12. Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ДШБҮ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан үнэлгээ

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
ЗДТГ-ын ДШБҮ		80.2	80.8	↑ 0.6
1	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	84.3	89.8	↑ 5.5
2	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	78.0	87.6	↑ 9.6
3	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	85.5	85.2	-0.3
4	Дорнод аймгийн ЗДТГ	81.0	85.2	↑ 4.2
5	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	81.0	84.9	↑ 3.9
6	Ховд аймгийн ЗДТГ	72.7	84.0	↑ 11.3
7	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	74.6	83.3	↑ 8.7
8	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	82.8	83.0	↑ 0.2
9	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	82.3	82.8	↑ 0.5
10	Дундговь аймгийн ЗДТГ	79.9	82.1	↑ 2.2
11	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	80.8	82.0	↑ 1.2
12	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	75.8	81.7	↑ 5.9
13	Увс аймгийн ЗДТГ	79.9	81.6	↑ 1.7
14	Булган аймгийн ЗДТГ	84.1	80.8	-3.3
15	Төв аймгийн ЗДТГ	81.9	80.0	-1.9
16	Орхон аймгийн ЗДТГ	85.1	79.8	-5.3
17	Нийслэлийн ЗДТГ	72.7	78.4	↑ 5.7
18	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	77.0	77.6	↑ 0.6
19	Архангай аймгийн ЗДТГ	82.1	76.0	-6.1
20	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	79.9	72.4	-7.5
21	Завхан аймгийн ЗДТГ	85.5	70.4	-15.1
22	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	77.6	69.6	-8.0

3.3.2 Соёлын индекс

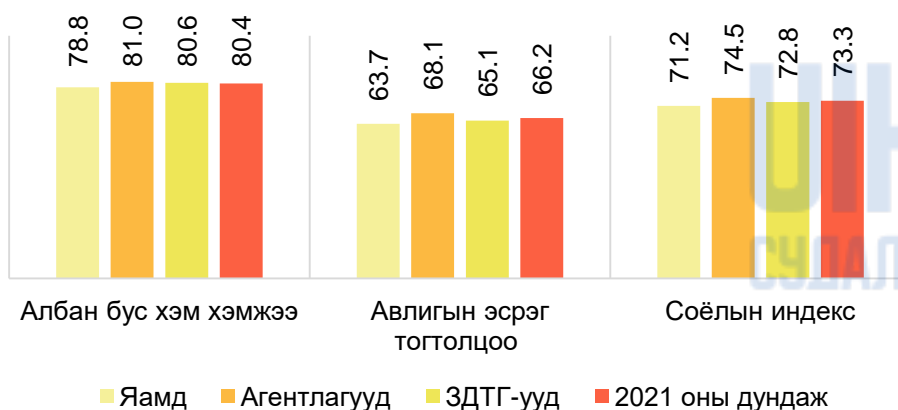
ДШБҮ-г тооцоход ашигласан эхний үзүүлэлт бол соёлын индекс юм. Соёлын индекс 73.3 гарсан нь 2019 онтой харьцуулахад 0.8 пунктээр өссөн байв. Энэхүү үр дүн нь ДШБҮ-ийн дунджаас 8.8 пунктээр бага байгаа нь албан хаагчдын хэм хэмжээг хэтрүүлэн ашиглах тохиолдол нэлээдгүй байдаг болон тухайн байгууллагад авлигын эсрэг тогтолцоо хангалттай бүрдээгүй зэргээс шалтгаалж байна.

График 14. Соёлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор

Яамдын албан бус хэм хэмжээ 78.8, авлигын эсрэг тогтолцоо 63.7 буюу агентлагууд, ЗДТГ-тай харьцуулахад ялимгүй бага байгаа нь цаашид албан хаагчдаа албан үүргээ ил тод байдлаар гүйцэтгэх, танил талынхаа нөлөөнд автах, ашиг сонирхлоо дээгүүр тавих, бусдад дарамт, шахалт үзүүлэх, нөлөөлөх байдлаас сэргийлэх, таслан зогсоох арга хэмжээг авах шаардлагатайг илэрхийлж байна. Иймд энэ чиглэлд дотоод үйл ажиллагаа, сургалт, хөтөлбөр аяныг зохион байгуулах нь үр дүнтэй байна.

График 15. Соёлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр, 2021 он

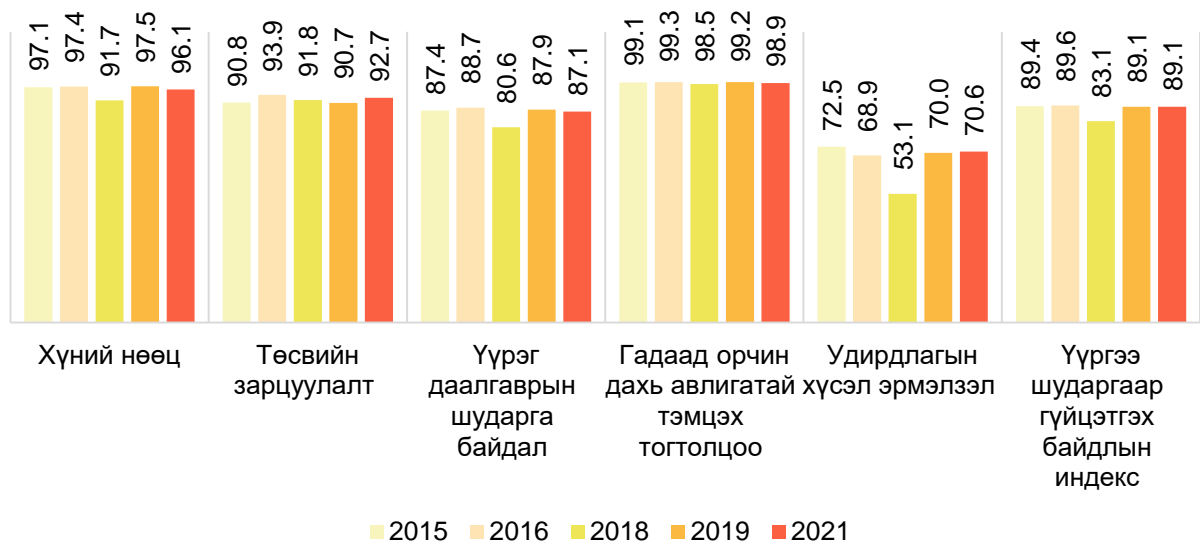
3.3.3 Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс

ДШБҮ-г тооцоход ашигласан сүүлийн үзүүлэлт нь үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс юм. Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс нь хүний нөөц, төсвийн зарцуулалт, үүрэг даалгаврын шударга байдал, гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх,

удирдлагын хүсэл, эрмэлзэл зэрэг 5 бүлгийн нэгж үзүүлэлтүүдээс хамаарч байна. Уг индекс нь 2019 онтой харьцуулахад өөрчлөлтгүй буюу ижил оноогоор үнэлэгдсэн байна.

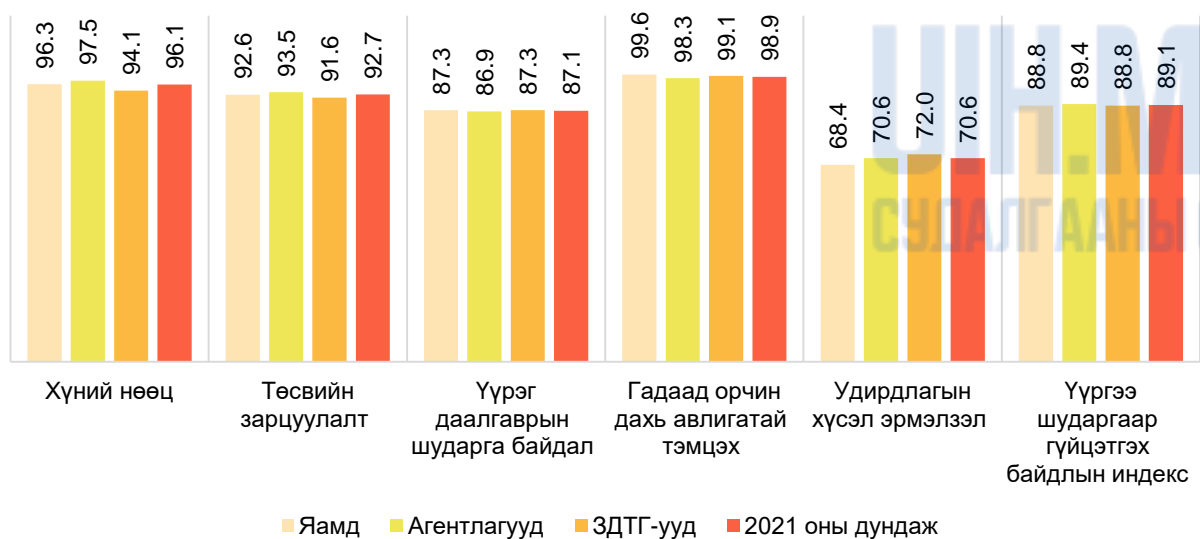
Индексийг хэмжихэд ашигласан 5 бүлгээс хамгийн тааруу үнэлэгддэг бүлэг нь удирдлагын хүсэл эрмэлзэл боловч 2019 онтой харьцуулахад 0.6 пунктээр өссөн байв. Харин гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх тогтолцоо, хүний нөөцийн асуудлууд тогтмол өндөр үнэлгээгээр үнэлэгдэж байгааг дараах графикаас харах боломжтой.

График 16. Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор

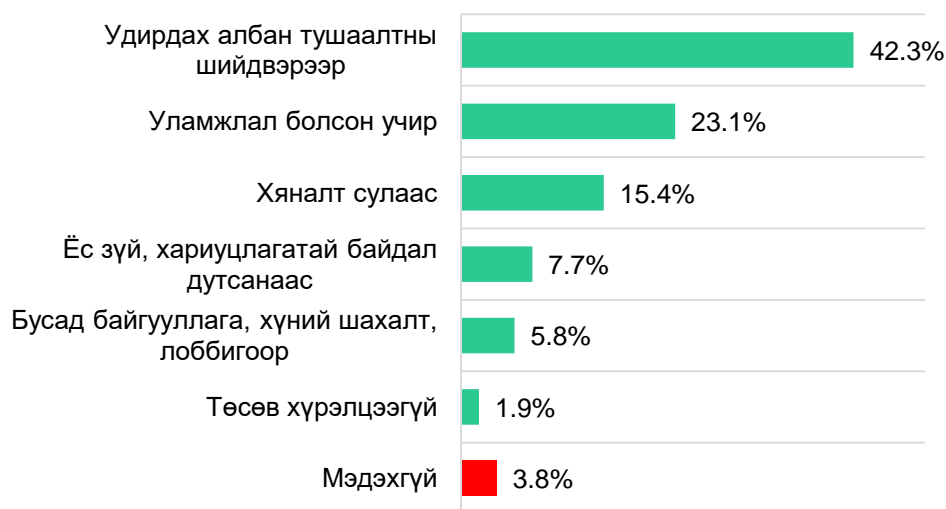
Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индексийг байгууллагын төрлөөр ангилан авч үзэхэд төдийлөн ялгаа харагдахгүй байгаа боловч удирдлагын хүсэл, эрмэлзлийн үнэлгээ яамдын хувьд ялимгүй бага байна.

График 17. Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр, 2021 он

Төрийн албан хаагчдаас сүүлийн 12 сарын хугацаанд тухайн байгууллагад төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулсан тохиолдол байгаа эсэхийг тодруулахад 2.6 хувь нь “тийм” гэж хариулсан нь 2019 онтой харьцуулахад 0.5 пунктээр буурсан сайн үр дүн гарчээ. Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах болсон шалтгааныг тодруулахад 42.3 хувь нь удирдах албан тушаалтны шийдвэрээр, 23.1 хувь нь уламжлал болсон учир, 15.4 хувь нь хяналт сул байдаг зэргээр хариулжээ. Хэдийгээр удирдлагын шийдвэрээр гэж хариулсан албан хаагчдын хувь 2019 онтой харьцуулахад 5.8 пунктээр буурсан боловч төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах явдал нь удирдлагын шийдвэртэй шууд хамааралтай байдаг нь хэвээр хадгалагдсаар л байна.

График 18. Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах болсон шалтгаан

3.4 Бодлогод оролцогчдын үнэлгээний үр дүн

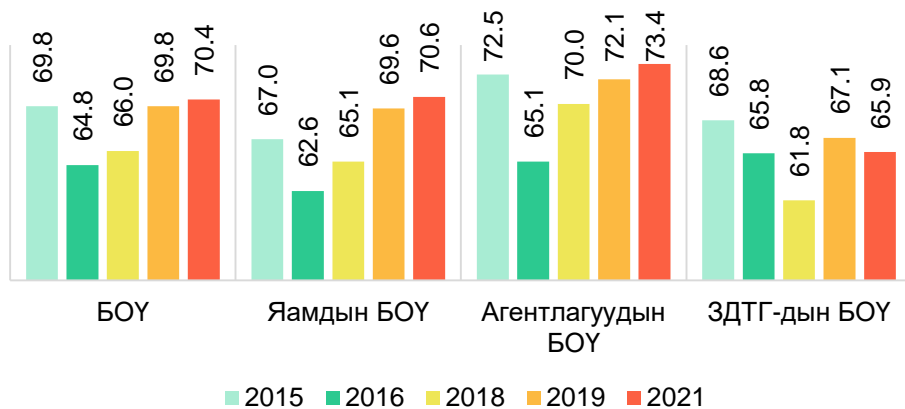
Төрийн байгууллагуудын БОУ-д тухайн байгууллагын харьяа дээд байгууллагын төлөөлөл, бодлого боловсруулагч болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшил, холбоодын төлөөлөл, аудитор, хяналтын ажилтан, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, сэтгүүлч, эрдэмтэн, судлаачдын төлөөллийг хамруулсан. Энэхүү үнэлгээг авлигын талаарх төсөөлөл, авлигын хяналт, авлигын бодит тохиолдол, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл эрмэлзэл зэрэг үзүүлэлтүүдийн дунджаар тооцсон болно.

3.4.1 БОУ-ний ерөнхий дүн

2021 онд төрийн байгууллагуудын БОУ 70.4 болж 2019 онтой харьцуулахад 0.6 пунктээр өсжээ. БОУ-ний дундаж үнэлгээ ШБҮ-ний дунджаас 2.5 пунктээр бага байгаа боловч 2015 оноос хойших хамгийн өндөр үнэлгээ юм. Ийнхүү өсөхөд БОУ-д оролцогчдын авлигын талаарх төсөөлөл, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл, эрмэлзэл зэрэг сайжирсан нь ихээхэн нөлөөлжээ.

БОУ -г байгууллагын төрлөөр ангилан 2019 онтой харьцуулахад ЗДТГ-уудын үнэлгээ 0.5 пунктээр буурсан байгаа нь судалгаанд оролцогчдын хувьд ЗДТГ-уудын шударга байдлыг агентлагууд, яамдуудтай харьцуулахад ялимгүй багаар үнэлсэн болохыг дараах графикаас харах боломжтой.

График 19. БОУ, оноор, байгууллагын төрлөөр

Хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 5 байгууллагын үнэлгээг 2019 онтой харьцуулахад бүгд сайжирсан байв. Харин хамгийн бага үнэлгээ авсан 5 байгууллагаас 4 байгууллагын үнэлгээ өмнөх жилээс буурсан. Үлдсэн 1 байгууллага буюу “Иргэний нисэхийн ерөнхий газар”-ын үнэлгээ 0.8 пунктээр сайжирсан хэдий ч хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагын тоонд хамарч байна.

Хүснэгт 13. БОУ, хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагууд

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Хамгийн өндөр үнэлгээтэй:				
1	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	79.0	83.7	4.7
2	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	66.7	82.1	15.4
3	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	76.4	81.1	4.7
4	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	68.9	80.3	11.4
5	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	72.1	79.6	7.5
Хамгийн бага үнэлгээтэй:				
64	Булган аймгийн ЗДТГ	65.5	59.9	-5.6
65	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	58.7	59.5	0.8
66	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	58.7	54.5	-4.2
67	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	68.9	53.7	-15.2
68	Ховд аймгийн ЗДТГ	61.1	50.6	-10.5

Судалгаанд хамрагдсан 14 яамдын БОУ-ийн дундаж үнэлгээ 2019 онтой харьцуулахад 1.0 пунктээр өсжээ. Эдгээр 14 яамдын 6 яамны үнэлгээ өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад сайжирсан байна.

Хүснэгт 14. Яамдын БОУ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан байдлаар

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Яамдын БОУ				
		69.6	70.6	↑ 1.0
1	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	68.9	80.3	↑ 11.4
2	Соёлын яам	-	77.9	-
3	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	65.5	77.5	↑ 12.0
4	Гадаад харилцааны яам	78.4	74.7	↓ -3.7
5	Эрчим хүчний яам	68.7	73.9	↑ 5.2
6	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	73.8	71.4	↓ -2.4
7	Сангийн яам	64.8	70.4	↑ 5.6
8	Барилга, хот байгуулалтын яам	65.2	68.9	↑ 3.7
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	66.5	68.6	↑ 2.1
10	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	70.6	67.3	↓ -3.3

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
11	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	70.4	66.9	-3.5
12	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	64.3	65.7	↑ 1.4
13	Эрүүл мэндийн яам	68.9	63.7	-5.2
14	Батлан хамгаалах яам	78.7	60.8	-17.9

Судалгаанд хамрагдсан 32 агентлагийн БОУ-ийн дундаж үнэлгээ 2019 онтой харьцуулахад 1.3 пунктээр өсжээ. Эдгээр 32 агентлагаас 13 агентлагийн үнэлгээ өмнөх үнэлгээний үр дүнгээс сайжирсан байна.

Хүснэгт 15. Агентлагуудын БОУ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан байдлаар

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Агентлагуудын БОУ		72.1	73.4	↑ 1.3
1	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	79.0	83.7	↑ 4.7
2	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	66.7	82.1	↑ 15.4
3	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	76.4	81.1	↑ 4.7
4	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	80.1	79.6	-0.5
5	Үндэсний хөгжлийн газар	61.6	77.8	↑ 16.2
6	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	-	77.6	-
7	Цагдаагийн ерөнхий газар	78.2	77.6	-0.6
8	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	-	77.6	-
9	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	83.3	77.0	-6.3
10	Оюуны өмчийн газар	78.0	76.9	-1.1
11	Стандарт, хэмжил зүйн газар	64.7	76.5	↑ 11.8
12	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	81.0	75.5	-5.5
13	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	70.0	75.3	↑ 5.3
14	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	76.1	74.9	-1.2
15	Соёл, урлагийн газар	87.4	73.8	-13.6
16	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	76.4	73.6	-2.8
17	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	68.0	72.9	↑ 4.9
18	Архивын ерөнхий газар	76.3	72.7	-3.6
19	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	69.7	72.0	↑ 2.3
20	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	72.7	72.0	-0.7
21	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	71.8	-
22	Үндэсний геологийн алба	-	71.2	-
23	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	57.8	70.7	↑ 12.9
24	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	75.5	70.3	-5.2
25	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	65.6	70.2	↑ 4.6
26	Татварын ерөнхий газар	62.3	69.9	↑ 7.6
27	Гаалийн ерөнхий газар	50.2	69.6	↑ 19.4
28	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	82.7	69.6	-13.1
29	Усны газар	-	67.7	-
30	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	70.5	65.2	-5.3
31	Онцгой байдлын ерөнхий газар	77.0	61.9	-15.1
32	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	58.7	59.5	↑ 0.8

Судалгаанд хамрагдсан 22 аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын БОУ-ний дундаж үнэлгээ 1.2 пунктээр буурсан байлаа. Эдгээр 22 ЗДТГ-аас 8 ЗДТГ-ын үнэлгээ өмнөх үеэс сайжирсан байна.

Хүснэгт 16. ЗДТГ - уудын БОУ, 2019, 2021 оныг харьцуулсан байдлаар

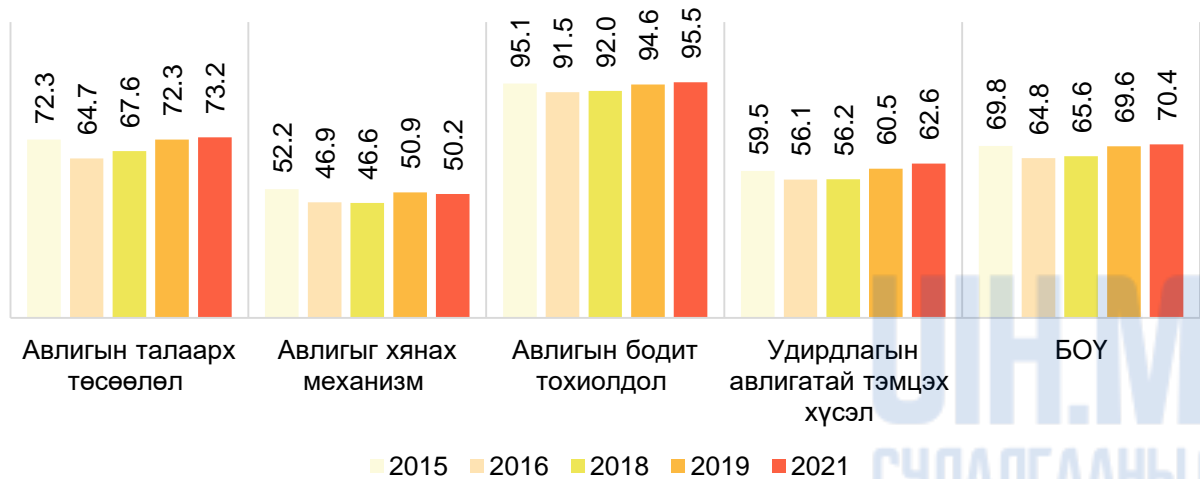
№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
ЗДТГ-дын БОУ		67.1	65.9	↓ -1.2
1	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	72.1	79.6	↑ 7.5
2	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	67.9	79.0	↑ 11.1
3	Дорнод аймгийн ЗДТГ	72.7	76.5	↑ 3.8
4	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	74.3	75.1	↑ 0.8

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
5	Төв аймгийн ЗДТГ	73.1	71.9	-1.2
6	Орхон аймгийн ЗДТГ	68.5	70.2	1.7
7	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	76.4	69.6	-6.8
8	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	53.6	68.8	↑ 15.2
9	Нийслэлийн ЗДТГ	77.1	68.6	-8.5
10	Завхан аймгийн ЗДТГ	80.2	67.7	-12.5
11	Увс аймгийн ЗДТГ	67.7	67.4	-0.3
12	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	56.0	65.5	↑ 9.5
13	Дундговь аймгийн ЗДТГ	57.5	63.8	↑ 6.3
14	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	64.0	63.2	-0.8
15	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	61.4	61.9	↑ 0.5
16	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	68.0	61.8	-6.2
17	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	69.1	60.8	-8.3
18	Архангай аймгийн ЗДТГ	62.0	60.0	-2.0
19	Булган аймгийн ЗДТГ	65.5	59.9	-5.6
20	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	58.7	54.5	-4.2
21	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	68.9	53.7	-15.2
22	Ховд аймгийн ЗДТГ	61.1	50.6	-10.5

БОУ-ний судалгаанд оролцогчид авлигыг хянах механизмд өгч буй үнэлгээ хамгийн бага буюу 50.2 байв. Энэ нь 2019 онтой харьцуулахад 0.7 пунктээр буурсан үр дүн юм. Үүнийг сайжруулахын тулд төрийн байгууллагууд дотоод хяналтын механизмаараа авлигыг илрүүлж, хариуцлага тооцох, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаар мэдээлэгчийг бүрэн хамгаалах, шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлига, ашиг сонирхлоос урьдчилан сэргийлэх зэрэг чиглэлд ажиллах шаардлагатай гэж үзэж байна.

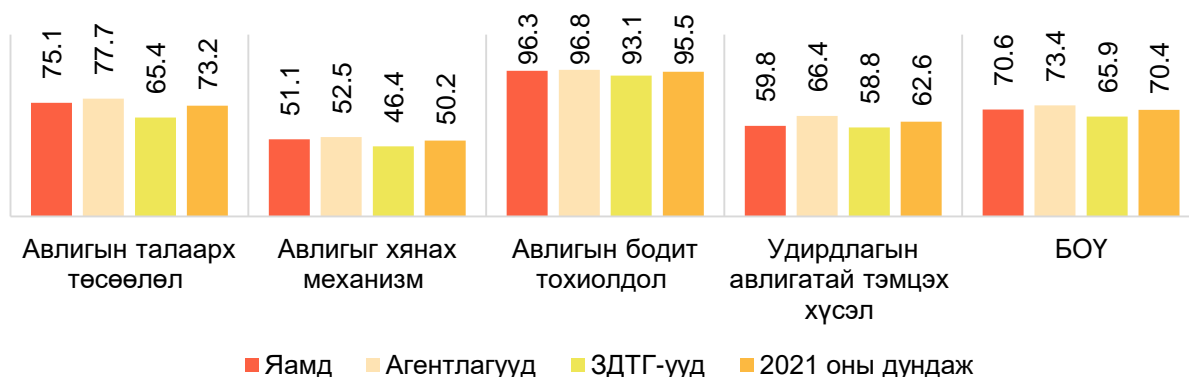
График 20. БОУ, оноор, дэд үзүүлэлтээр

БОУ-ний судалгаанд оролцогчид аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-т авлигын бодит тохиолдол хамгийн их байдаг, үүнийгээ дагаад удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл, эрмэлзэл бага, хянах механизм нь яам, агентлагуудтай харьцуулахад тааруу гэж үзсэн байна.

График 21. БОУ, байгууллагын төрлөөр, дэд үзүүлэлтээр, 2021 он

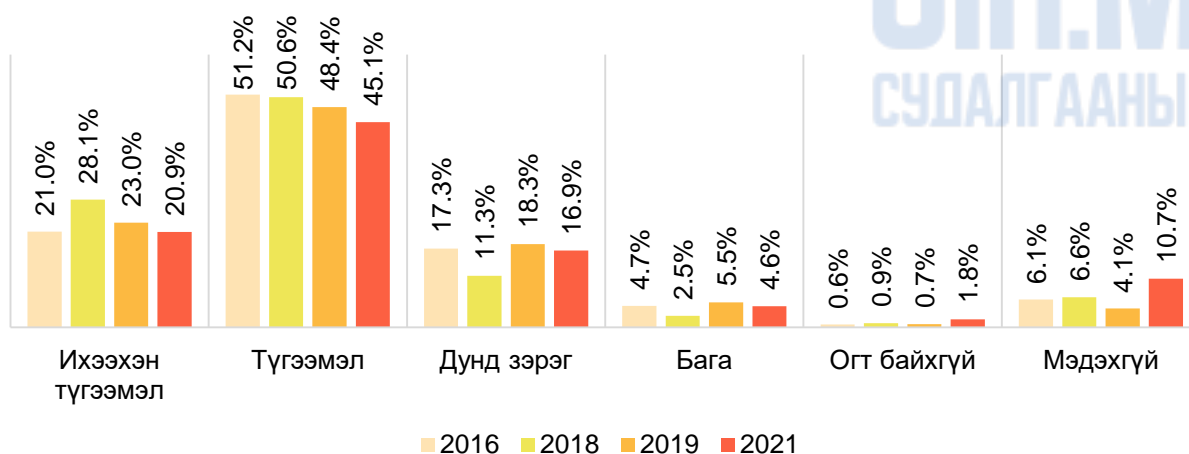
3.5 Монгол Улс дахь авлига

Монгол Улс дахь авлигын өнөөгийн нөхцөл байдал, ирэх 2 жилийн авлигын талаарх төсөөлөл, авлига хамгийн их тархсан институц, авлигын шалтгаан зэргийг хамруулан үр дүнг энэ дэд бүлэгт багтаалаа.

3.5.1 Монгол Улс дахь авлигын өнөөгийн нөхцөл байдал

Монгол Улсын авлигын өнөөгийн нөхцөл байдлыг тодорхойлохдоо судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байна вэ? гэсэн асуултаар тодруулсан ба хариултуудын хувьд ихээхэн түгээмэл, түгээмэл, дунд зэрэг, бага, огт байхгүй, мэдэхгүй гэсэн хариултуудын үр дүнг авч дараах байдлаар нэгтгэсэн. Судалгаанд оролцогчдын дийлэнх хувь нь буюу 45.1 хувь нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байдаг хэмээн хариулжээ. Энэхүү үр дүнг 2016 онтой харьцуулахад 6.1 пунктээр, 2019 онтой харьцуулахад 3.3 пунктээр тус тус буурчээ. Ийнхүү буурсан нь авлигын өнөөгийн нөхцөл байдлын талаар хэлж мэдэхгүй байна гэж үзэх иргэдийн хувь нэмэгдсэнээс шалтгаалсан байна. Харин ихээхэн түгээмэл байдаг хэмээн хариулсан хариултын хувь 2021 онд 20.9, 2019 онд 23.0 хувийг эзэлж байв. Ерөнхийдөө судалгаанд хамрагдсан 10 оролцогч тутмын 7 нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байдаг гэдэгтэй санал нэгдэж байсан. Энэхүү үр дүн 2016 оноос хойш төдийлөн өөрчлөгдөөгүй байлаа.

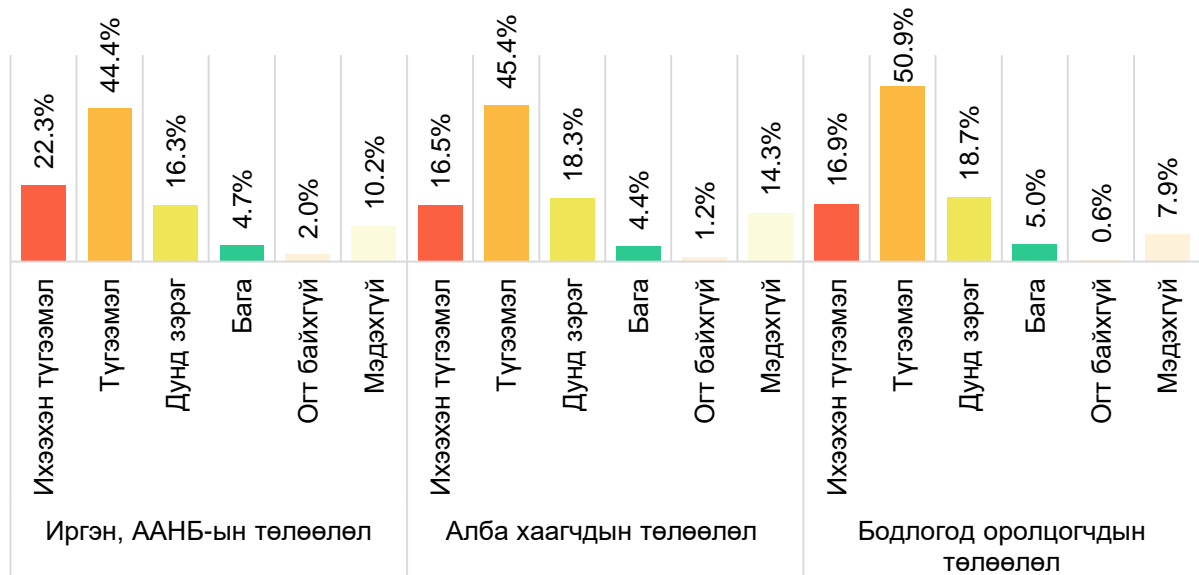
График 22. Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оноор

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

Бодлогод оролцогчид, албан хаагчид, иргэд, ААНБ-ын төлөөллийн 10 оролцогч тутмын 5 нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байдаг гэж үзсэн байна.

График 23. Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оролцогч талуудын үнэлгээгээр, 2021 он

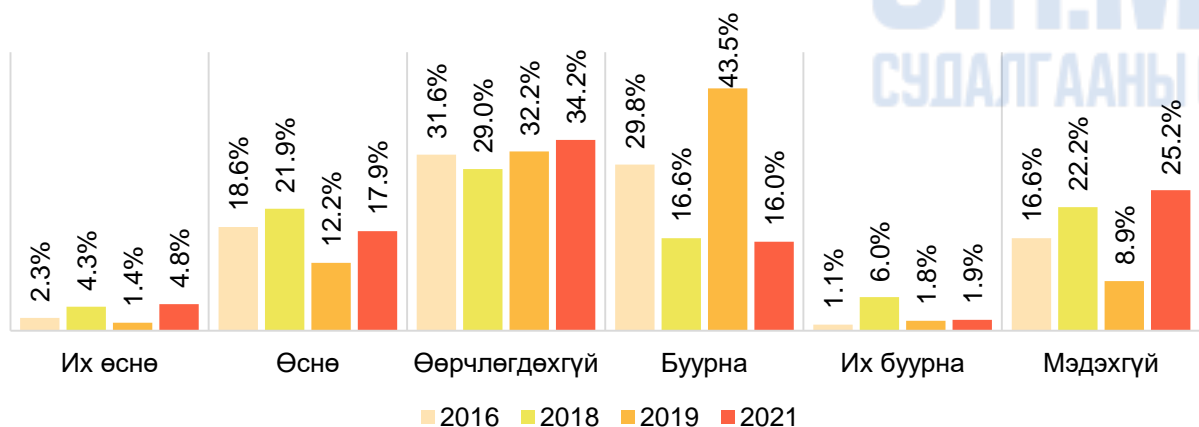

3.5.2 Ирэх 2 жилд Монгол Улс дахь авлигын түвшин хэрхэн өөрчлөгдөх талаарх төсөөлөл

Монгол Улсын ирэх 2 жилийн авлигын нөхцөл байдлыг тодорхойлохдоо судалгаанд оролцогчдоос ирэх 2 жилд Монгол Улс дахь авлигын түвшин хэр өөрчлөгдөх вэ? гэсэн асуултаар тодруулсан ба хариултуудын хувьд их өснө, өснө, өөрчлөгдөхгүй, буурна, их буурна, мэдэхгүй гэсэн хариултуудын үр дүнг авч нэгтгэсэн.

Судалгаанд оролцсон 10 хүн тутмын 3 нь ирэх 2 жилийн хугацаанд Монгол Улсад авлигын нөхцөл байдал өөрчлөгдөхгүй хэмээсэн бол, 2 нь буурна, 2 нь өснө гэж үзсэн байна.

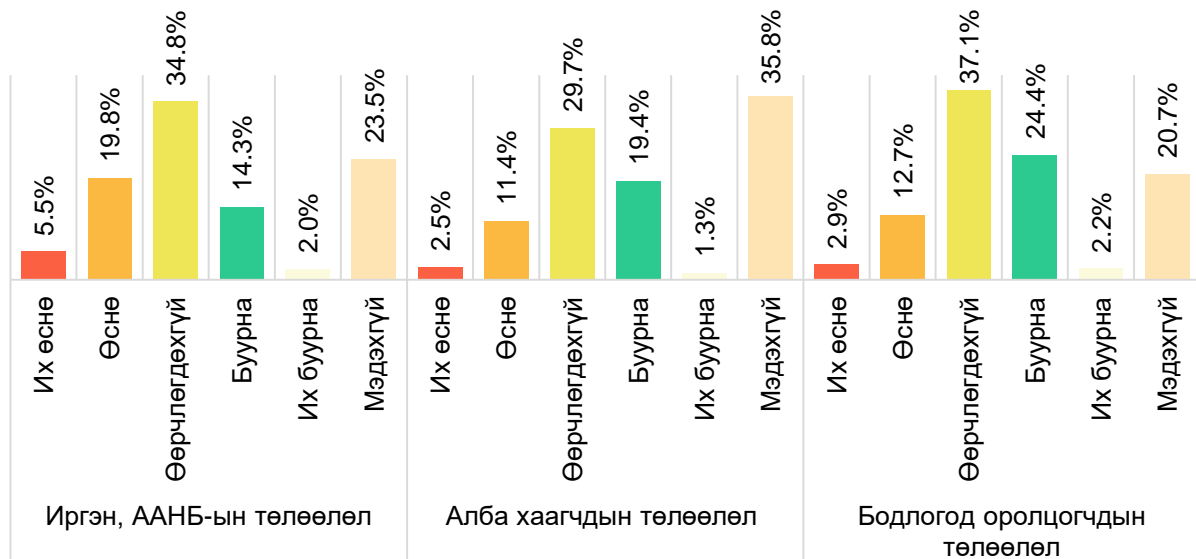
График 24. Монгол Улсын авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл, оноор

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Иргэд, ААНБ-ын төлөөллийн 19.8 хувь нь ирэх 2 жил авлигын нөхцөл байдал өснө гэсэн байгаа нь албан хаагчид болон бодлогод оролцогчдын төлөөллөөс харьцангуй их байна. Үр дүнгээс дүгнэхэд ирэх жилүүдэд Монгол Улс дахь авлигын түвшин буурна гэдэгт иргэд, ААНБ-ын төлөөллүүд итгэлгүй байна.

График 25. Монгол Улсын авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл, оролцогчдын төрлөөр, 2021 он

3.5.3 Авлига хамгийн их тархсан институт

Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институт аль нь болохыг тодруулахад дийлэнх нь “Эрүүл мэндийн байгууллага” гэж хариулсан бөгөөд өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 5.7 пунктээр нэмэгдэж нэгт эрэмбэлэгджээ. “Шүүхийн байгууллага” өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 5.3 пунктээр буурсан хэдий ч хоёрдугаарт эрэмбэлэгдсэн байна. Үүний дараа “Газрын алба”, “Гаалийн байгууллага”, “Цагдаагийн байгууллага” эрэмбэлэгдсэн байв. ШБҮ-ний 2016 оноос хойших судалгаануудын үр дүнг харьцуулахад Шүүх, Газрын алба, Эрүүл мэндийн байгууллага нь авлига хамгийн их тархсан институцын эрэмбээр эхний 3 байрт эрэмбэлэгдэж байгаагаас үзэхэд эдгээр байгууллагуудад тархсан авлигыг бууруулах, таслан зогсоох тал дээр нэн тэргүүнд анхаарал хандуулж ажиллах хэрэгцээ, шаардлага байна.

Хүснэгт 17. Монгол Улсад авлига их тархсан институт, оноор

№	Төрөл	2016	2018	2019	2021
1	Эрүүл мэндийн байгууллага	44.7%	46.4%	42.6%	48.3%
2	Шүүх	38.6%	49.2%	53.3%	48.0%
3	Газрын алба	46.4%	47.0%	42.9%	41.8%
4	Гаалийн байгууллага	37.7%	35.4%	48.0%	36.9%
5	Цагдаагийн байгууллага	30.9%	38.2%	33.9%	35.3%
6	Мэргэжлийн хяналтын байгууллага	32.2%	33.9%	44.6%	33.4%
7	Боловсролын байгууллага	30.5%	41.0%	32.9%	32.7%
8	Төрийн захиргааны байгууллага яам, агентлаг	33.0%	43.9%	35.0%	31.7%
9	Улс төрийн нам	31.5%	35.8%	33.7%	30.5%
10	Прокурорын байгууллага	22.3%	29.9%	33.2%	29.8%
11	Татварын байгууллага	24.0%	25.2%	26.7%	26.5%

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Төрөл	2016	2018	2019	2021
12	Нутгийн захиргааны байгууллага	18.1%	25.8%	19.6%	22.2%
13	Хэвлэл мэдээллийн байгууллага	12.0%	15.9%	19.5%	16.1%
14	Төрийн бус байгууллага	6.5%	10.8%	6.6%	11.6%
15	Хувийн хэвшил	7.0%	10.4%	6.5%	10.5%
16	Мэдэхгүй	-	-	-	5.5%
17	Байхгүй	-	-	-	0.5%
18	Бусад	5.4%	3.3%	-	0.1%

Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институцын үнэлгээ судалгаанд оролцогчдын төрлөөр ялгаатай эсэхийг тодруулж дараах графикт дүнг харууллаа. Үр дүнгээс үзэхэд иргэдийн төлөөлөл эрүүл мэндийн байгууллагыг хамгийн их авлига тархсан институт гэж үзсэн байна. Харин албан хаагчид болон бодлогод оролцогчид шүүхийн байгууллагыг нэгдүгээрт эрэмбэлсэн байв. Энэхүү үр дүн нь судалгаанд оролцогчдын төрөл тус бүрийн өдөр тутамд тулгамдаж буй асуудлаас шалтгаалсан хэмээн таамаглаж байна. Тухайлбал: иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг авах хэрэгцээ зайлшгүй тулгардаг. Харин эрүүл мэндийн байгууллагуудын хүртээмжгүй байдал нь иргэдийн бухимдлыг ихээхэн төрүүлдэг билээ. 2019 оны ШБҮ-ийн судалгаатай харьцуулахад иргэдийн хандлага өөрчлөгдөөгүй байгаа нь энэ салбарт өөрчлөлт, шинэчлэлт зайлшгүй хэрэгцээтэй байгааг илэрхийлж байна.

Хүснэгт 18. Монгол Улсад авлига их тархсан институт, байгууллагын төрлөөр

№	Төрөл	Бодлогод оролцогчид	Албан хаагчид	Иргэд/ААНБ-ын төлөөлөл
1	Эрүүл мэндийн байгууллага	43.1%	41.7%	50.2%
2	Шүүх	49.1%	51.0%	47.3%
3	Газрын алба	46.9%	47.0%	40.2%
4	Гаалийн байгууллага	37.2%	48.1%	34.5%
5	Цагдаагийн байгууллага	32.2%	28.4%	37.1%
6	Мэргэжлийн хяналтын байгууллага	33.1%	42.8%	31.5%
7	Боловсролын байгууллага	31.2%	27.2%	34.1%
8	Төрийн захиргааны байгууллага яам, агентлаг	36.3%	26.1%	32.3%
9	Улс төрийн нам	29.3%	32.6%	30.2%
10	Прокурорын байгууллага	26.6%	30.9%	29.9%
11	Татварын байгууллага	24.1%	26.9%	26.6%
12	Нутгийн захиргааны байгууллага	20.8%	20.1%	22.8%
13	Хэвлэл мэдээллийн байгууллага	15.3%	17.1%	15.9%
14	Төрийн бус байгууллага	7.6%	6.2%	13.2%
15	Хувийн хэвшил	7.0%	5.5%	11.9%
16	Мэдэхгүй	5.6%	6.6%	5.3%
17	Байхгүй	1.0%	0.2%	0.4%
18	Бусад	0.6%	0.1%	0.0%

3.5.4 Монгол Улс дахь авлигын шалтгаан

Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсын авлигын шалтгааныг тодруулахад хамгийн их хувь нь буюу 11.7 хувь нь цалин орлого бага байдаг хэмээн хариулсан байлаа. Энэхүү үр дүнг оролцогчдын төрлөөр харьцуулахад иргэн, ААНБ-ын төлөөлөл болон бодлогод оролцогчдын хувьд төдийлөн ялгаагүй байв. Харин албан хаагчдын 13.0 хувь нь Монгол Улсын авлигын шалтгаан, нөхцөлийг цалин, орлого бага байгаагаас хамаарч байна хэмээн хариулсан байгаа нь дундаж хариултын хувиас 1.3 пунктээр, иргэд, ААНБ-ын

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

төлөөллийн хариултын хувиас 1.6 пунктээр, бодлогод оролцогчдын хариултын хувиас 1.4 пунктээр тус тус илүү байсан.

Иргэн, ААНБ-ын төлөөллийн хувьд албан хаагчдын ёс зүйгүй байдал, хүнд суртал, үйлчлүүлэгчдийн ажлаа хурдан шуурхай, амжилттай бүтээх хүсэл, авлига авсан болон өгсөн хүнд хариуцлага тооцдоггүй тогтолцоо зэрэг нь Монгол Улсын авлигын шалтгаан, нөхцөл болж байна хэмээн үзэж буй нь түлхүү ажиглагдаж байв.

Бодлогод оролцогчдын хувьд ядуурал, эдийн засгийн тогтворгүй байдал, албан тушаал, эрх мэдлээ урвуулан ашигладаг байдал, хуулийн хэрэгжилт, зохицуулалт сул, улс төр, намын нөлөө их, иргэдийн авлигын талаарх мэдлэг, мэдээлэл дутмаг, ил тод бус байдал, ажилгүйдэл болон ажлын байрны хомсдол зэрэг нь Монгол Улсын авлигын шалтгаан, нөхцөл хэмээн хариулсан хувьд бусад оролцогчдын хариулт болон дунджаас дээгүүр байна.

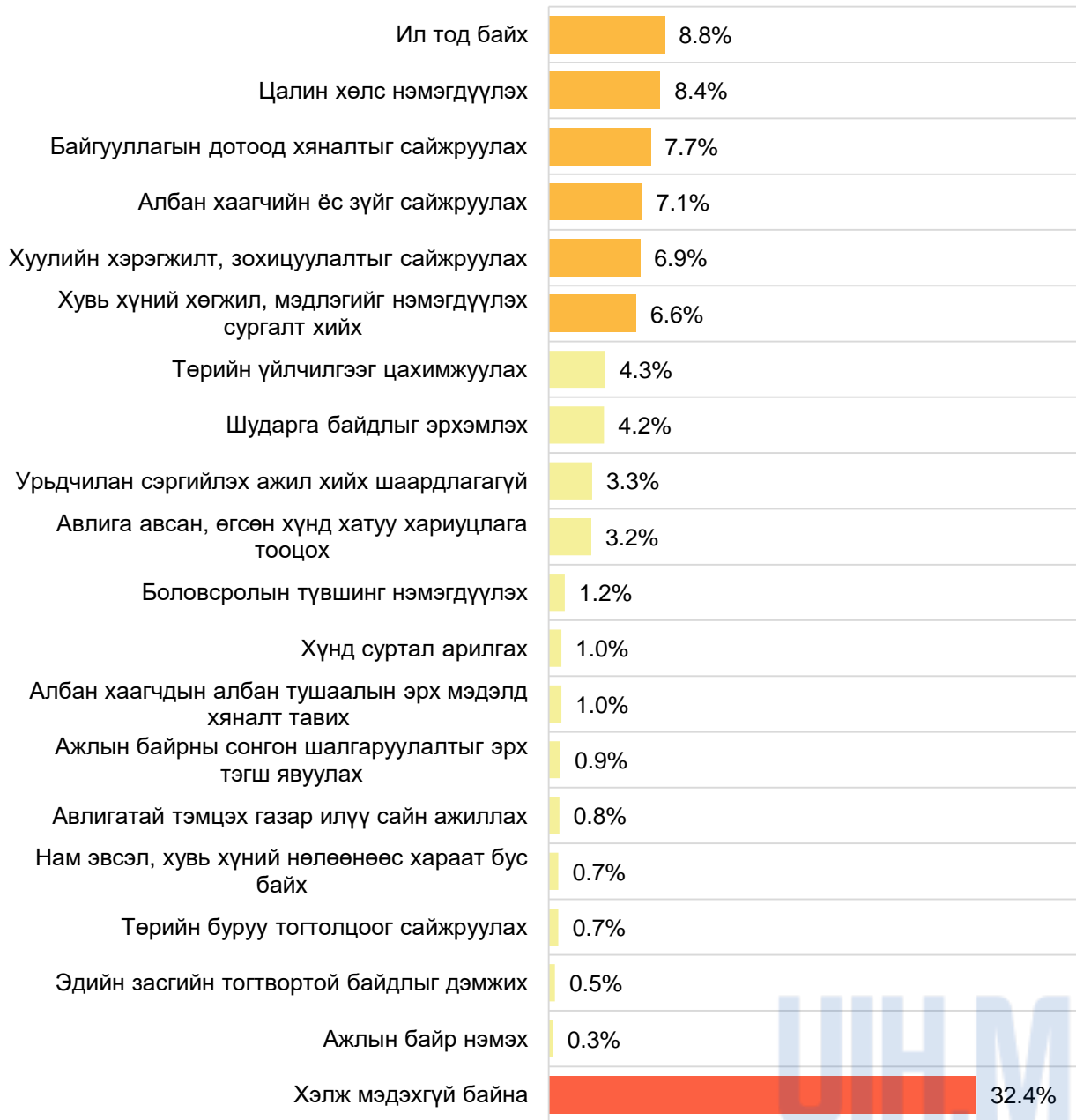
Харин 10 оролцогч тутмын 2 нь энэ талаар хэлж мэдэхүй байна гэж хариулсан байв.

Хүснэгт 19. Монгол Улс дахь авлигын үндсэн шалтгаан

№	Төрөл	Нэгдсэн дүн	Иргэд/ААНБ-ын төлөөлөл	Албан хаагчид	Бодлогод оролцогчид
1	Цалин, орлого бага	11.7%	11.4%	13.0%	11.6%
2	Хувь хүний ёс зүйгүй, хэм хэмжээгүй байдал	9.8%	10.2%	9.2%	7.2%
3	Ядуурал, Эдийн засгийн тогтворгүй байдал	6.5%	6.0%	7.5%	8.5%
4	Хүнд суртал	6.5%	6.7%	6.5%	5.3%
5	Албан тушаал, Эрх мэдлээ урвуулан ашигладаг байдал	6.3%	6.3%	6.1%	6.4%
6	Хуулийн хэрэгжилт, зохицуулалт сул	5.4%	4.9%	6.7%	7.3%
7	Ажлаа хурдан шуурхай, амжилттай бүтээх	4.4%	4.8%	2.9%	4.4%
8	Танил талын хүрээг ашиглан асуудлаа шийддэг байдал	3.9%	4.2%	2.6%	4.5%
9	Улс төр, намын нөлөө	3.8%	3.4%	4.5%	5.6%
10	Авлига авсан, өгсөн хүнд хариуцлага тооцдоггүй	3.4%	3.6%	3.2%	2.5%
11	Хялбар аргаар ашиг хонжоо олох хүсэл	3.2%	3.3%	2.9%	2.8%
12	Төрийн үйлчилгээ удаан, цаг хугацаа их шаарддаг	3.2%	2.8%	5.0%	2.7%
13	Иргэдийн авлигын мэдлэг, мэдээлэл дутмаг	2.5%	2.3%	2.3%	4.0%
14	Төрийн буруу тогтолцоо	2.2%	2.1%	2.1%	2.8%
15	Ил тод бус байдал	2.1%	1.5%	3.5%	4.2%
16	Ажилгүйдэл болон ажлын байрны хомсдол	1.9%	1.9%	1.4%	2.4%
17	Хээл хахууль өгч, авч сурсан байдал	1.5%	1.5%	0.8%	2.1%
18	Монголын нийгмийн өнөөгийн байдал	1.3%	1.1%	1.2%	2.4%
19	Төрийн албан хаагчийн боловсрол мэдлэг ур чадвар дутмаг	0.9%	0.6%	1.4%	2.7%
20	Хэлж мэдэхгүй байна	19.7%	21.4%	17.2%	10.8%

Авлигаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд хийх шаардлагатай ажлуудад ил тод байх, цалин хөлс нэмэгдүүлэх, байгууллагын дотоод хяналтыг сайжруулах, албан хаагчийн ёс зүйг сайжруулах, хуулийн хэрэгжилт, зохицуулалтыг сайжруулах зэрэг ажлыг хамгийн түрүүнд хийх шаардлагатай байна гэж үзжээ.

График 26. Авлигаас урьдчилан сэргийлэхийн тулд хийх шаардлагатай ажлууд

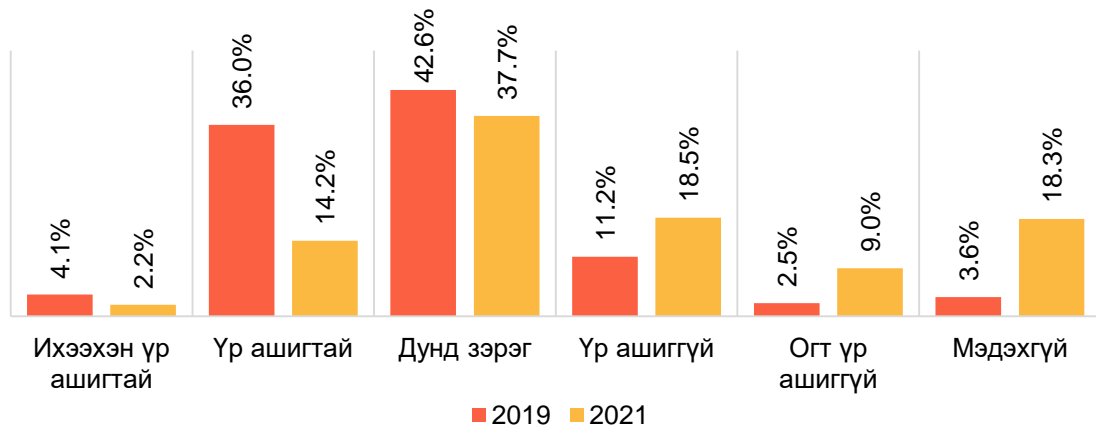
3.6 Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үр дүн

Судалгаанд оролцогчдоор АТГ-ын үйл ажиллагааг үнэлүүлж үр дүнг 2019 онтой харьцуулахад үйл ажиллагаа нь үр ашигтай хэмээн үзсэн оролцогчдын үнэлгээ 28.6 пунктээр буурсан байна. Тодруулбал үйл ажиллагааг ихээхэн үр ашигтай гэж хариулсан хариултын хувь өмнөх оноос 1.9 пунктээр, үр ашигтай гэсэн нь 21.8 пунктээр, дунд зэрэг гэсэн нь 4.9 пунктээр тус тус буурчээ. Энэ нь АТГ-ын хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны талаар болон авлига, ашиг сонирхлын зөрчилтэй холбоотой гэмт хэргийн бүртгэл, шийдвэрлэлттэй холбоотой мэдээлэл олон нийтэд төдийлөн нээлттэй биш байгааг

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

илэрхийлж байна. Иймд цаашид үйл ажиллагааны талаар олон нийтэд мэдээ, мэдээлэл тогтмол хүргэж байх нь чухал юм.

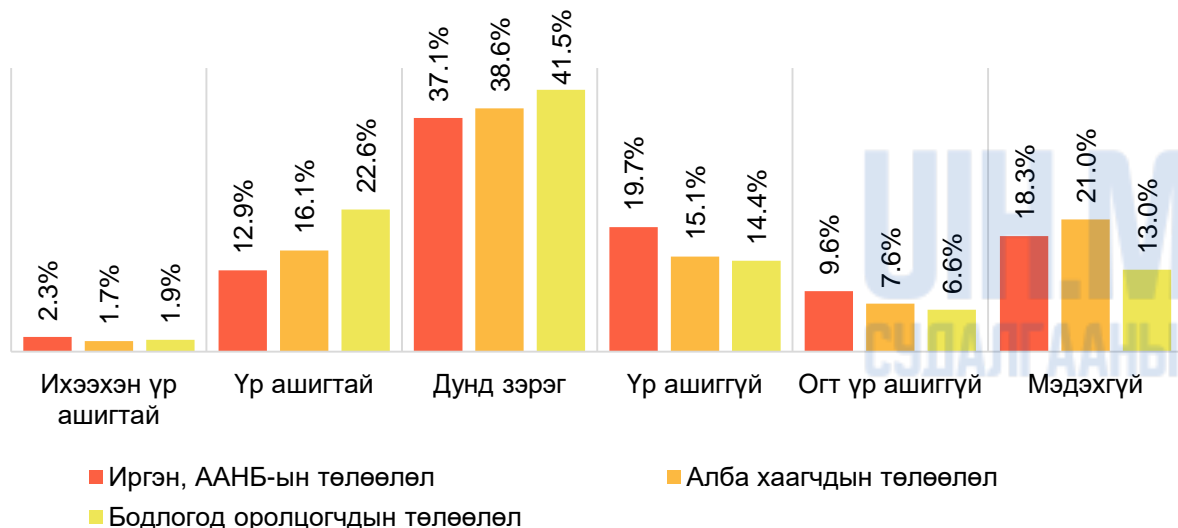
График 27. Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үнэлгээ, оноор

Дээрх үр дүнг үнэлгээнд оролцогчдын төрлөөр ангилан харвал бодлогод оролцогчдын үр ашигтай гэж үзсэн хувь хамгийн өндөр байна. Харин иргэдийн ихээхэн үр ашигтай гэж хариулсан хувь бусад төрөлтэй харьцуулахад бага зэрэг их байв. Албан хаагчдын тухайд энэ асуултад хэлж мэдэхгүй байна гэсэн хариултыг өгсөн хувь хамгийн өндөр байна.

АТГ-ын үйл ажиллагааг үр ашиггүй болон огт үр ашиггүй хэмээн хариулсан хариултын хувь иргэд, ААНБ-ын төлөөллийн хувьд хамгийн их байгааг дараах графикаас харах боломжтой.

График 28. Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааны үнэлгээ, оролцогчдын төрлөөр

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

Төрийн байгууллагыг авлигаас ангид байлгах, урьдчилан сэргийлэх, авлига үүсэх шалтгаан нөхцөлийг арилгах чиглэлд хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны нэг хэлбэр нь ШБҮ-ний судалгаа юм. Судалгааны үр дүнд үндэслэн авлигын шалтгаан нөхцөлийг илрүүлэн тэдгээрийг арилгахад чиглэгдсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх нь зүйтэй бөгөөд дараах дүгнэлтэд хүрч байна.

- ✓ 2021 оны ШБҮ-ээр 100 онооноос дунджаар 72.9 оноо авсан нь өмнөх оноос 1.2 пунктээр буурсан байна. ШБҮ ийнхүү буурахад төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагын өгсөн үнэлгээ 4.7 пунктээр буурсан нь ихээхэн нөлөөлсөн байна.
- ✓ Үйлчлүүлэгч иргэд ААНБ-ын төлөөлөл яамдыг, албан хаагчид болон бодлогод оролцогчид агентлагуудыг хамгийн өндөр үнэлгээгээр үнэлсэн байна.
- ✓ ГШБҮ буюу төрийн байгууллагаар үйлчлүүлэгч, иргэдийн үнэлгээнээс харахад байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод байдал, хариуцлагатай байдалд анхаарч ажиллах шаардлагатай байна.
- ✓ Түүнчлэн ГШБҮ-г буурахад нөлөөлсөн өөр нэгэн үзүүлэлт болох авлигын индексийн дэд үзүүлэлтүүд болох авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол нэмэгдсэн байгаа нь цаашид төрийн үйлчилгээг хүргэхдээ үйлчлүүлэгчдээс нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив, санхүүгийн тусламж авах зэрэг үйлдлийг таслан зогсоох шаардлагатай байна.
- ✓ ДШБҮ өмнөх онтой харьцуулахад 0.4 пунктээр, ШБҮ-ний дундажтай харьцуулахад 8.3 пунктээр өссөн байгаагаас харахад албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг хамгийн өндрөөр үнэлдэг хандлага хадгалагдаж ирсэн байлаа.
- ✓ ДШБҮ-г тооцоход ашигласан үзүүлэлт болох Соёлын индекс 73.3 гарсан нь 2019 онтой харьцуулахад 0.8 пунктээр өссөн байв. Энэхүү үр дүн нь ДШБҮ-ийн дундаж үнэлгээнээс 8.8 пунктээр бага байгаа нь албан хаагчдын хэм хэмжээг хэтрүүлэн ашиглах тохиолдол нэлээдгүй байдаг болон тухайн байгууллагад авлигын эсрэг тогтолцоо хангалттай бүрдээгүй зэргээс шалтгаалж байсан тул цаашид төрийн байгууллагууд энэ чиглэлд дотоод үйл ажиллагаагаа сайжруулах шаардлагатай.
- ✓ ДШБҮ-г тооцоход ашигласан үзүүлэлт болох төсвийн зарцуулалтыг зарим тохиолдолд яагаад зориулалтын бусаар ашигладаг болохыг тодруулахад удирдлагын шийдвэрээр гэж хариулсан албан хаагчдын хувь 2019 онтой харьцуулахад 5.8 пунктээр буурсан боловч төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах явдал нь удирдлагын шийдвэртэй шууд хамааралтай байдаг нь хэвээр хадгалагдсаар байгаа нь бодлого боловсруулагчдын хувьд анхаарал хандуулж хяналтын механизмыг сайтар ажиллуулах хэрэгцээ байна.
- ✓ БОУ-ний судалгаанд оролцогчид төрийн байгууллагуудын авлигыг хянах механизм тааруу байна хэмээн үнэлсэн байгаагаас үзэхэд цаашид дотоод хяналтын механизмаараа авлигыг илрүүлэх, хариуцлага тооцох, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаар мэдээлэгчийг бүрэн хамгаалах, шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлига, ашиг сонирхлоос урьдчилан сэргийлэх зэрэг чиглэлд ажиллах шаардлагатай гэж үзэж байна.

- ✓ Судалгаанд хамрагдсан 10 оролцогч тутмын 7 нь Монгол Улсад авлига түгээмэл байдаг гэдэгтэй санал нэгдэж байсан ба ирэх жилүүдэд Монгол Улс дахь авлигын түвшин буурна гэдэгт иргэд, ААНБ-ын төлөөллүүд итгэлгүй байна.
- ✓ Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институц аль нь болохыг тодруулахад “Эрүүл мэндийн байгууллага” өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 5.7 пунктээр нэмэгдэж нэгт эрэмбэлэгджээ. “Шүүхийн байгууллага” өмнөх үнэлгээтэй харьцуулахад 5.3 пунктээр буурсан хэдий ч хоёрдугаарт эрэмбэлэгдсэн байна. Үүний дараа “Газрын алба”, “Гаалийн байгууллага”, “Цагдаагийн байгууллага” эрэмбэлэгдсэн байв. Энэхүү үр дүнг 2018 онтой мөн харьцуулахад Шүүх, Газрын алба, Эрүүл мэндийн байгууллага 3 онд дараалан эхний 5-д эрэмбэлэгдсэн тул эдгээр байгууллагуудад тархсан авлигыг бууруулах, таслан зогсоох тал дээр нэн тэргүүнд анхаарал хандуулж ажиллах хэрэгцээ, шаардлага байна.
- ✓ Албан хаагчдын 13.0 хувь нь Монгол Улсын авлигын шалтгаан, нөхцөлийг цалин, орлого бага байгаагаас хамаарч байна хэмээн үзэж байна. Иргэд, ААНБ-ын төлөөллийн хувьд албан хаагчдын ёс зүйгүй байдал, хүнд суртал, үйлчлүүлэгчдийн ажлаа хурдан шуурхай, амжилттай бүтээх хүсэл, авлига авсан болон өгсөн хүнд хариуцлага тооцдоггүй тогтолцоо зэрэг нь Монгол Улсын авлигын шалтгаан, нөхцөл болж байна хэмээн үзэж буй нь түлхүү ажиглагдаж байв. Харин бодлогод оролцогчдын хувь ядуурал, эдийн засгийн тогтворгүй байдал, албан тушаал, эрх мэдлээ урвуулан ашигладаг байдал, хуулийн хэрэгжилт, зохицуулалт сул, улс төр, намын нөлөө их, иргэдийн авлигын талаарх мэдлэг, мэдээлэл дутмаг, ил тод бус байдал, ажилгүйдэл болон ажлын байрны хомсдол зэрэг нь Монгол Улсын авлигын шалтгаан, нөхцөл хэмээн үзсэн байна.
- ✓ АТГ-ын үйл ажиллагааг ихээхэн үр ашигтай гэж хариулсан хариултын хувь өмнөх оноос 1.9 пунктээр, үр ашигтай гэсэн нь 21.8 пунктээр, дунд зэрэг гэсэн нь 4.9 пунктээр тус тус буурчээ. Энэ нь АТГ-ын хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны талаар болон авлига, ашиг сонирхлын зөрчилтэй холбоотой гэмт хэргийн бүртгэл, шийдвэрлэлттэй холбоотой мэдээлэл олон нийтэд төдийлөн нээлттэй биш байгааг илэрхийлж байна. Иймд цаашид үйл ажиллагааны талаар олон нийтэд мэдээ, мэдээлэл тогтмол хүргэж байх нь чухал юм.

“ХАВСРАЛТ -1” - ҮНЭЛГЭЭГ ТООЦОХ АРГА

- A. Шударга байдлын үнэлгээний үр дүнг байгууллага бүрийн болон улсын дүнгээр гаргана.
- B. Шударга байдлын үнэлгээг 0-100 хүртэл оноогоор гаргах бөгөөд үнэлгээний утга 100-тай тэнцүү бол хамгийн шударгыг илэрхийлнэ.
- C. Шударга байдлын үнэлгээ болон түүнийг бүрдүүлэгч үнэлгээний үзүүлэлтүүдийг дараах байдлаар тооцно.

Гадаад шударга байдлын үнэлгээ

$$E_i = (A_i + B_i + C_j) / 3$$

E_i – i байгууллагын гадаад шударга байдлын үнэлгээ

A_i – Авлигын индексийн оноо

B_i – Ил тод байдлын индексийн оноо

C_j – Хариуцлагатай байдлын оноо

Дотоод шударга байдлын үнэлгээ

$$I_i = (A_i + B_i) / 2$$

I_i – i байгууллагын дотоод шударга байдлын үнэлгээ

A_i – Соёлын индексийн оноо

B_i – Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын оноо

Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ

$$P_i = (A_i + B_i + C_j) / 3$$

P_i – Байгууллагын бодлогод оролцогчдын үнэлгээ

A_i – Авлигын талаарх төсөөллийн оноо

B_i – Авлигын хяналтын оноо

C_j – Авлигын бодит тохиолдлын оноо

Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны үнэлгээ

$K_i =$ Төрийн байгууллагуудын авлигын эсрэг үйл ажиллагааны үнэлгээ, (АТГ-ын даргын 2015 он 09 дүгээр сарын 1-ний өдрийн А/88 дугаар тушаалын дагуу тооцно)

Байгууллагын ерөнхий үнэлгээг тооцох томьёо

$$J_i = (E_i + I_i + P_i + K_i) / 4$$

J_i - Байгууллагын шударга байдлын үнэлгээ

- D. Хариулагчийн хувийн үнэлгээгээр тооцох

Шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд ашиглагдаж буй асуулт бүрийг үнэлгээнд үзүүлэлт болгон хамруулах бөгөөд үзүүлэлтийг хариулагчийн хувийн үнэлгээнд үндэслэн оноожуулах эсхүл байгууллагын үнэлгээнд үндэслэн оноожуулах гэсэн 2 аргын аль тохирохыг ашиглана.

1-5 хүртэл хэмжээс бүхий хариултыг шилжүүлэх

1-5 хүртэл хэмжээс бүхий хариултыг шударга байдлын үнэлгээний 0-100 хүртэлх хэмжээст шилжүүлэхдээ дараах загварыг баримтална. Тухайн хариулт эерэг утгатай бол 100 оноог, сөрөг утгатай бол 0 оноог өгөх зарчмыг баримтална.

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Хүснэгт 20. Хэмжээст утгад шилжүүлэх загвар

Хариулт	5 оноо	Шилжүүлэх оноо
Ихээхэн түгээмэл	1	0 эсвэл 100 оноо
Түгээмэл	2	25 эсвэл 75 оноо
Дунд зэрэг	3	50
Бага зэрэг	4	75 эсвэл 25 оноо
Огт байхгүй	5	100 эсвэл 0 оноо

Үзүүлэлтийн дундаж оноог тооцох

Тухайн байгууллагын судалгаанд оролцсон хүмүүсийн хариулсан онооны байдалд нь үндэслэн байгууллагын дундаж оноог тооцоход дараах томъёог ашиглана.

$$\text{Үзүүлэлтүүдийн дундаж оноо} = \frac{\text{Тухайн үзүүлэлтийн нийт онооны нийлбэр}}{\text{Тухайн судалгаанд хамрагдсан нийт хүний тоо}}$$

Е. Байгууллагын үнэлгээгээр тооцох

Хариулагчийн хувийн үнэлгээгээр тооцох боломжгүй, давтамж, үнийн дүн бүхий үзүүлэлтийн үнэлгээг гаргахдаа бусад байгууллагатай харьцуулах замаар буюу байгууллагын ерөнхий үнэлгээгээр тооцно.

Давтамж, үнийн дүн бүхий үзүүлэлтүүдийг оноожуулах

Байгууллага бүрийн давтамж, үнийн дүн бүхий үзүүлэлтүүдийг оноожуулахад тухайн хариултын интервалыг нэг үнэлгээнд шилжүүлэх шаардлагатай ба дараах байдлаар шилжүүлнэ.

Хүснэгт 21. Давтамж, үнийн дүн бүхий үзүүлэлтүүдийг оноожуулах

Төрөл	Давтамж болон үнийн дүн			
Дотоод шударга байдал	Албан тушаал ахих, дэмжлэг авах, өөр ажилд шилжих, дүр үнгээ үнэлүүлэхийн тулд мөнгө, бусад үнэ бүхий эд зүйлс өгсөн тохиолдлын давтамжийг оноожуулах 1удаа=1 2удаа=2 3удаа=3 4-5удаа=4.5 6-10удаа=8 11 ба түүнээс дээш удаа=11	Албан тушаал ахих, дэмжлэг авах, өөр ажилд шилжих, дүр үнгээ үнэлүүлэхийн тулд мөнгө, бусад үнэ бүхий эд зүйлсийн үнийн дүнг оноожуулах 20000₮=20 21000-50000₮=35 51000-100000₮=77 101000-300000₮=205 301000-500000₮=405 501000-1сая₮=755 1.1-2.0сая₮=1550 2.1-5.0сая₮=3550 5.1-10сая₮=7550 10.1сая₮-өөс дээш=10100	Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах байдлын үнийн дүнг оноожуулах 200,000₮ хүртэл=200 201,000-500,000₮=355 501,000-1 сая₮=775 1.1-3.0 сая₮=2050 3.1-5.0 сая₮=4050 5.1-10.0 сая₮=7550 10.1-20.0сая₮=15050 20.1-50.0сая₮=35050 50.1-100 сая₮=75050 110.1сая₮-өөс дээш=110100	Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах/хууль бус үүрэг даалгавар өгөх явдлын давтамжийг оноожуулах Жилд 1 удаа=1 Жилд 2-3 удаа=2.5 Улиралд 1 удаа=4 Сард 1 удаа=12 Сард 2 удаа= 24 Сард 3 болон түүнээс дээш=48
Гадаад шударга байдал	Албан үүргээ гүйцэтгэснийх нь төлөө нэмэлт төлбөр өгөх, хандив бусад санхүүгийн туслалцаа өгөх байдлыг оноожуулах	Албан үүргээ гүйцэтгэснийх нь төлөө нэмэлт төлбөр өгөх, хандив бусад санхүүгийн туслалцаа өгөх байдлын дүнг оноожуулах 20000₮=20 21000-50000₮=35 51000-100000₮=77 101000-300000₮=205 301000-500000₮=405 501000-1сая₮=755 1.1-2.0сая₮=1550		

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Төрөл	Давтамж болон үнийн дүн	
	<p>1 удаа=1 Хоёр удаа=2 Гурван удаа=3 4-5 удаа=4.5 6-7 удаа =6.5 8-9 удаа=8.5 10-аас дээш удаа=10</p>	<p>2.1-5.0сая₮=3550 5.1-10сая₮=7550 10.1сая₮-өөс дээш=10100</p>
Дунжийг тооцох	<p>Тухайн байгууллагын давтамж, үнийн дүнгийн онооны нийлбэрт үндэслэн тухайн байгууллагын судалгаанд хамрагдсан нэг хүнд оногдох давтамж, үнийн дүнгийн онооны дунжийг дараах томъёогоор олно.</p> <p>Нэг хүнд оногдох давтамж, үнийн дүнгийн онооны дундаж = $\frac{\text{Онооны нийлбэр}}{\text{Судалгаанд хамрагдсан нийт хүн}}$</p>	
Оноожуулах	<p>Дунджид үндэслэн бусад байгууллагатай жиших замаар байгууллагын давтамж, үнийн дүн бүхий үзүүлэлтүүдийг оноожуулах бөгөөд дараах томъёогоор олно.</p> <p><i>Давтамж үнийн дүн бүхий үзүүлэлтүүдийн оноо=100*(1-Тухайн байгууллагын давтамж(үнийн дүн)-ийн дундаж/УСР)</i></p> <p>USP1= бүх байгууллагын давтамж, үнийн дүнгийн дунджаас тооцсон өсөн нэмэгдэх гамма тархалтын 95%-тай тэнцүү утга буюу тухайн жилд хамгийн өндөр давтамж, үнийн дүн бүхий байгууллагын дундаж</p>	

Ф. Нийт шударга байдлын үнэлгээг тооцох

Судалгаанд хамрагдсан бүх төрийн байгууллагын шударга байдалд үндэслэн тухайн оны шударга байдлын үнэлгээг гаргах бөгөөд дараах томъёог ашиглана.

$$\text{Шударга байдлын үнэлгээ} = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_i + \dots + X_n}{n}$$

X_i – i дугаар байгууллагын шударга байдлын үнэлгээ

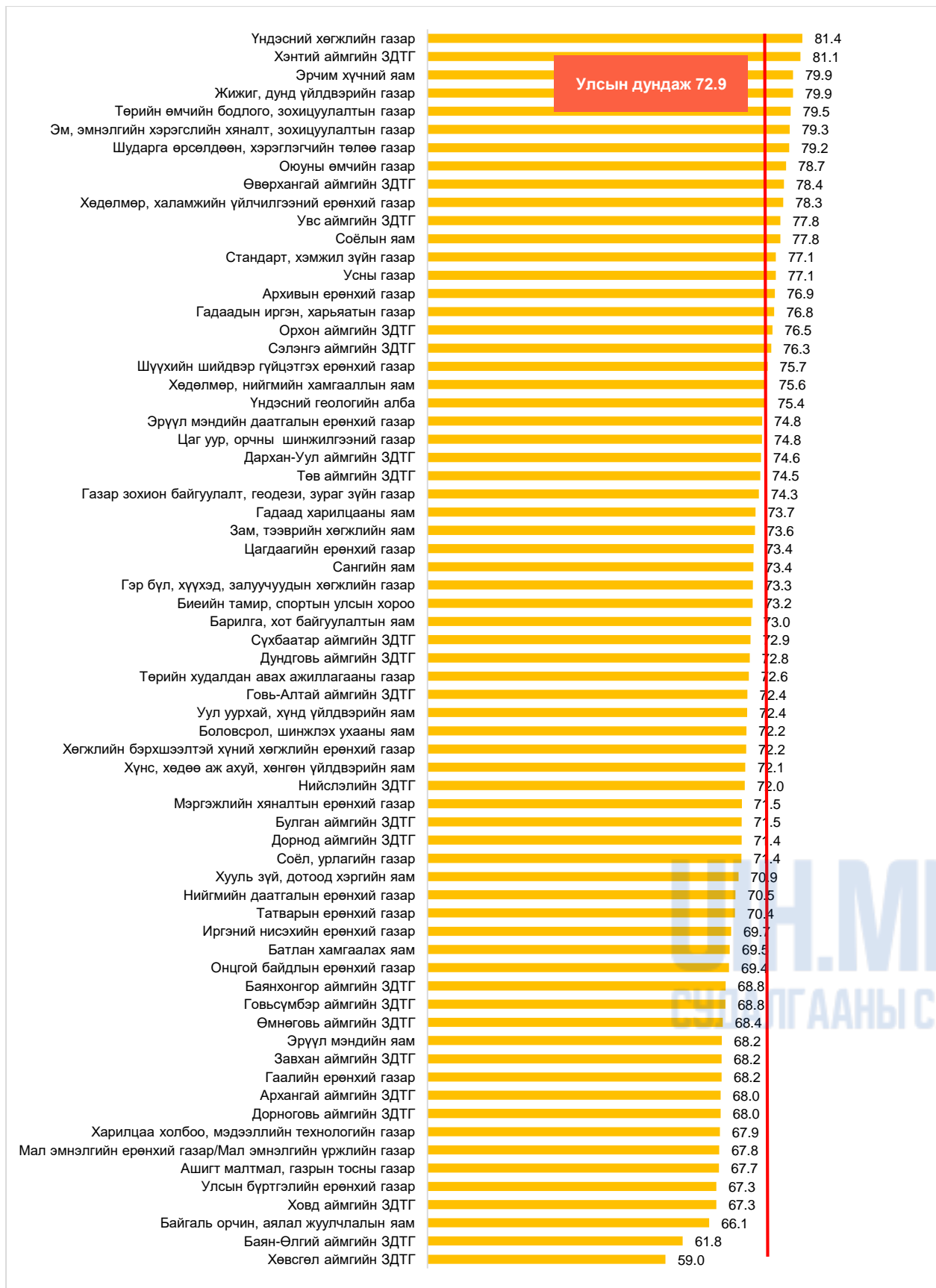
n – судалгаанд хамрагдсан байгууллагын тоо

“ХАВСРАЛТ -2” – ТҮҮВРИЙН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ

Но.	Байгууллагын нэр	Иргэн	Албан хаагч	Шинжээч	Бүгд
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	90	30	15	135
2	Барилга, хот байгуулалтын яам	90	20	15	125
3	Батлан хамгаалах яам	90	20	15	125
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	90	30	15	135
5	Гадаад харилцааны яам	90	30	15	135
6	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	90	30	15	135
7	Сангийн яам	90	30	15	135
8	Соёлын яам	90	20	15	125
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	90	20	15	125
10	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	90	30	15	135
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	90	30	15	135
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	90	30	15	135
13	Эрүүл мэндийн яам	90	30	15	135
14	Эрчим хүчний яам	90	20	15	125
15	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	90	20	10	120
16	Үндэсний хөгжлийн газар	90	20	10	120
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	90	20	10	120
18	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	90	30	10	130
19	Онцгой байдлын ерөнхий газар	90	30	10	130
20	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	90	15	10	115
21	Стандарт, хэмжил зүйн газар	90	30	10	130
22	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	90	20	10	120
23	Гаалийн ерөнхий газар	90	20	10	120
24	Татварын ерөнхий газар	90	30	10	130
25	Цагдаагийн ерөнхий газар	90	30	10	130
26	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	90	30	10	130
27	Архивын ерөнхий газар	90	20	10	120
28	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	90	30	10	130
29	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	90	30	10	130
30	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	90	20	10	120
31	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	90	20	10	120
32	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	90	15	10	115
33	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	90	20	10	120
34	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	90	20	10	120
35	Соёл, урлагийн газар	90	10	10	110
36	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	90	30	10	130
37	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	90	30	10	130
38	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	90	20	10	120
39	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	90	30	10	130
40	Оюуны өмчийн газар	90	20	10	120
41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	90	15	10	115
42	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	90	20	10	120
43	Усны газар	90	15	10	115
44	Үндэсний геологийн алба	90	15	10	115
45	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	90	15	10	115
46	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	90	20	10	120
47	Архангай аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
48	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
49	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
50	Булган аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185

Но.	Байгууллагын нэр	Иргэн	Албан хаагч	Шинжээч	Бүгд
51	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
52	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
53	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
54	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
55	Дорнод аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
56	Дундговь аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
57	Завхан аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
58	Орхон аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
59	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
60	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
61	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
62	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
63	Төв аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
64	Увс аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
66	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
67	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	150	20	15	185
68	Нийслэлийн ЗДТГ	150	50	15	215
	Нийт	7,440	1,550	860	9,850

“ХАВСРАЛТ -3” – 2021 ОНЫ ҮНЭЛГЭЭ

“ХАВСРАЛТ -4” – ШБҮ, 2019, 2021 ОН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
Шударга байдлын үнэлгээ		74.1	72.9	-1.2
Яам		73.2	72.8	-0.4
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	71.9	66.1	-5.8
2	Барилга, хот байгуулалтын яам	73.2	73.0	-0.2
3	Батлан хамгаалах яам	80.4	69.5	-10.9
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	70.6	72.2	1.6
5	Гадаад харилцааны яам	76.7	73.7	-3.0
6	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	70.4	73.6	3.2
7	Сангийн яам	75.5	73.4	-2.1
8	Соёлын яам	-	77.8	-
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	70.2	72.4	2.2
10	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	70.9	75.6	4.7
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	73.6	70.9	-2.7
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	73.5	72.1	-1.4
13	Эрүүл мэндийн яам	71.5	68.2	-3.3
14	Эрчим хүчний яам	73.5	79.9	6.4
Агентлаг		75.2	73.9	-1.3
15	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	73.9	67.9	-6.0
16	Үндэсний хөгжлийн газар	65.7	81.4	15.7
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	73.0	79.5	6.5
18	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	72.4	71.5	-0.9
19	Онцгой байдлын ерөнхий газар	81.7	69.4	-12.3
20	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	78.2	79.2	1.0
21	Стандарт, хэмжил зүйн газар	70.3	77.1	6.8
22	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	80.7	74.8	-5.9
23	Гаалийн ерөнхий газар	64.8	68.2	3.4
24	Татварын ерөнхий газар	70.1	70.4	0.3
25	Цагдаагийн ерөнхий газар	74.6	73.4	-1.2
26	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	78.2	67.3	-10.9
27	Архивын ерөнхий газар	79.2	76.9	-2.3
28	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	78.7	75.7	-3.0
29	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	82.3	76.8	-5.5
30	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	77.8	70.5	-7.3
31	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	75.0	78.3	3.3
32	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	79.3	73.3	-6.0
33	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	75.1	74.3	-0.8
34	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	65.0	73.2	8.2
35	Соёл, урлагийн газар	83.7	71.4	-12.3
36	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	66.0	69.7	3.7
37	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	73.9	67.7	-6.2
38	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	76.7	67.8	-8.9
39	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	69.5	74.8	5.3
40	Оюуны өмчийн газар	81.6	78.7	-2.9
41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	82.3	72.2	-10.1
42	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	-	72.6	-
43	Усны газар	-	77.1	-
44	Үндэсний геологийн алба	-	75.4	-
45	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	-	79.9	-
46	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	-	79.3	-
ЗДТГ		73.2	71.4	-1.8
47	Архангай аймгийн ЗДТГ	73.1	68.0	-5.1
48	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	67.7	61.8	-5.9
49	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	71.3	68.8	-2.5
50	Булган аймгийн ЗДТГ	75.1	71.5	-3.6
51	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	68.3	72.4	4.1
52	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	72.0	68.8	-3.2
53	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	76.6	74.6	-2.0
54	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.9	68.0	-7.9
55	Дорнод аймгийн ЗДТГ	75.7	71.4	-4.3
56	Дундговь аймгийн ЗДТГ	69.8	72.8	3.0
57	Завхан аймгийн ЗДТГ	81.1	68.2	-12.9
58	Орхон аймгийн ЗДТГ	76.6	76.5	-0.1

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	2019	2021	Өөрчлөлт
59	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	77.2	78.4	1.2
60	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	68.7	68.4	-0.3
61	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	69.8	72.9	3.1
62	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	77.0	76.3	-0.7
63	Төв аймгийн ЗДТГ	77.3	74.5	-2.8
64	Увс аймгийн ЗДТГ	72.4	77.8	5.4
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	66.7	67.3	0.6
66	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	71.8	59.0	-12.8
67	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	75.6	81.1	5.5
68	Нийслэлийн ЗДТГ	71.2	72.0	0.8

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

“ХАВСРАЛТ -5” – 2021 ОНЫ ГШБУ

№	Байгууллагын нэр	Ил тод байдал	Хариуцлагатай байдал	Авлигын эрсдэлийн индекс	Авлигын талаарх төсөөлөл	Авлигын шууд тохиолдол	Авлигын шууд бус тохиолдол	Авлигын индекс	ГШБУ
Гадаад шударга байдлын үнэлгээ		54.4	60.7	57.5	57.8	84.7	87.1	76.5	67.0
Яам		53.4	60.3	56.8	56.5	90.8	88.1	78.5	67.6
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	45.9	50.5	48.2	47.9	86.8	78.9	71.2	59.7
2	Барилга, хот байгуулалтын яам	54.8	58.3	56.6	52.4	94.1	87.0	77.8	67.2
3	Батлан хамгаалах яам	47.3	56.6	51.9	49.7	70.3	85.7	68.6	60.2
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	51.1	64.6	57.8	63.5	100.0	97.2	86.9	72.4
5	Гадаад харилцааны яам	54.9	61.4	58.1	49.4	95.3	84.2	76.3	67.2
6	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	48.6	54.1	51.3	48.3	54.9	79.4	60.9	56.1
7	Сангийн яам	48.8	52.4	50.6	48.1	93.3	85.2	75.5	63.1
8	Соёлын яам	54.3	63.8	59.1	64.2	99.3	100.0	87.8	73.5
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	61.8	65.2	63.5	59.4	98.4	93.9	83.9	73.7
10	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	48.8	63.2	56.0	67.7	98.6	85.0	83.8	69.9
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	54.4	59.8	57.1	60.8	92.7	85.3	79.6	68.3
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	55.1	64.0	59.5	59.8	95.1	96.8	83.9	71.7
13	Эрүүл мэндийн яам	49.8	52.8	51.3	48.3	93.8	80.6	74.2	62.8
14	Эрчим хүчний яам	71.5	77.4	74.4	71.7	98.0	94.2	88.0	81.2
Агентлаг		54.9	60.9	57.9	58.8	80.8	85.6	75.0	66.5
15	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	45.2	53.5	49.4	55.8	92.0	58.5	68.8	59.1
16	Үндэсний хөгжлийн газар	60.8	70.4	65.6	78.5	95.0	90.0	87.9	76.7
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	54.7	75.8	65.3	82.5	100.0	100.0	94.2	79.7
18	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	49.0	54.6	51.8	56.3	75.4	87.3	73.0	62.4
19	Онцгой байдлын ерөнхий газар	40.9	57.7	49.3	54.7	79.5	89.2	74.5	61.9
20	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	50.9	60.4	55.6	59.8	92.2	97.8	83.3	69.4
21	Стандарт, хэмжил зүйн газар	60.8	66.0	63.4	71.7	64.8	88.7	75.1	69.2
22	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	56.3	59.3	57.8	53.6	77.4	90.6	73.9	65.8
23	Гаалийн ерөнхий газар	48.5	49.7	49.1	47.6	53.9	68.2	56.6	52.9
24	Татварын ерөнхий газар	50.4	54.2	52.3	50.3	85.6	68.2	68.0	60.1
25	Цагдаагийн ерөнхий газар	42.3	51.5	46.9	51.3	53.1	77.9	60.8	53.8
26	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	41.8	44.3	43.1	36.8	53.0	59.3	49.7	46.4
27	Архивын ерөнхий газар	58.7	69.1	63.9	66.8	93.1	90.1	83.3	73.6
28	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	49.5	54.3	51.9	52.2	95.0	86.6	77.9	64.9
29	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	67.1	67.8	67.4	62.4	87.7	87.5	79.2	73.3
30	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	40.8	50.4	45.6	44.5	73.0	73.5	63.7	54.6
31	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	64.4	63.7	64.0	57.1	89.0	91.9	79.4	71.7
32	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	49.8	53.5	51.7	45.7	83.8	82.1	70.5	61.1
33	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	51.6	51.8	51.7	46.9	44.0	74.6	55.2	53.4
34	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	55.1	62.1	58.6	59.6	86.9	93.2	79.9	69.3
35	Соёл, урлагийн газар	65.1	73.4	69.2	70.8	93.2	95.7	86.5	77.9
36	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	61.0	62.9	61.9	58.6	93.0	90.8	80.8	71.4
37	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	52.9	59.0	56.0	58.0	66.1	78.6	67.6	61.8

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	Ил тод байдал	Хариуцлагатай байдал	Авлигын	Авлигын талаарх	Авлигын шууд	Авлигын шууд бус	Авлигын индекс	ГШБҮ
				эрсдэлийн индекс	төсөөлөл	тохиолдол	тохиолдол		
38	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	48.3	51.0	49.7	44.2	71.0	89.7	68.3	59.0
39	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	67.3	62.8	65.1	61.4	67.8	83.9	71.0	68.0
40	Оюуны өмчийн газар	61.7	65.0	63.3	67.5	74.9	98.6	80.3	71.8
41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	65.0	70.5	67.7	67.9	88.3	93.9	83.4	75.6
42	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	48.0	53.6	50.8	49.6	89.1	75.0	71.2	61.0
43	Усны газар	68.0	76.8	72.4	72.5	89.4	94.5	85.5	79.0
44	Үндэсний геологийн алба	57.7	62.5	60.1	63.0	84.9	90.9	79.6	69.9
45	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	66.8	75.5	71.2	68.9	100.0	96.1	88.3	79.7
46	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	56.2	65.6	60.9	65.2	92.5	95.2	84.3	72.6
ЗДТГ		54.3	60.6	57.5	57.2	86.4	88.6	77.4	67.4
47	Архангай аймгийн ЗДТГ	53.4	63.0	58.2	56.4	92.7	84.4	77.8	68.0
48	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	50.6	53.9	52.3	53.9	73.5	83.8	70.4	61.3
49	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	45.5	51.8	48.6	49.0	91.7	91.0	77.2	62.9
50	Булган аймгийн ЗДТГ	61.3	66.8	64.1	57.0	98.1	95.3	83.5	73.8
51	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	50.6	52.8	51.7	57.9	74.3	77.2	69.8	60.7
52	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	50.3	55.9	53.1	55.6	74.3	86.0	71.9	62.5
53	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	55.0	61.2	58.1	51.9	97.2	93.6	80.9	69.5
54	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	55.8	54.1	54.9	51.3	63.1	82.1	65.5	60.2
55	Дорнод аймгийн ЗДТГ	47.3	46.1	46.7	44.2	63.6	67.7	58.5	52.6
56	Дундговь аймгийн ЗДТГ	60.3	64.2	62.3	62.7	92.5	93.1	82.8	72.5
57	Завхан аймгийн ЗДТГ	51.0	57.7	54.4	58.1	85.2	92.5	78.6	66.5
58	Орхон аймгийн ЗДТГ	66.4	75.9	71.2	66.1	99.3	98.4	88.0	79.6
59	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	57.4	62.2	59.8	59.4	92.9	93.9	82.1	70.9
60	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	39.0	56.0	47.5	48.6	97.9	83.0	76.5	62.0
61	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	52.8	64.8	58.8	65.5	95.3	96.4	85.7	72.3
62	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	61.9	59.7	60.8	65.0	82.7	96.1	81.2	71.0
63	Төв аймгийн ЗДТГ	57.1	62.7	59.9	62.5	93.3	93.9	83.2	71.6
64	Увс аймгийн ЗДТГ	75.4	81.7	78.6	75.0	95.9	100.0	90.3	84.4
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	57.9	57.4	57.6	51.9	93.9	84.9	76.9	67.3
66	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	34.3	44.2	39.3	38.3	77.0	71.9	62.4	50.8
67	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	51.6	75.1	63.4	68.0	89.0	96.4	84.5	73.9
68	Нийслэлийн ЗДТГ	59.3	66.4	62.9	60.1	78.1	87.4	75.2	69.0

“ХАВСРАЛТ -6” – 2021 ОНЫ ДШБҮ

№	Байгууллагын нэр	Албан бус хэм хэмжээ	Авлигын эсрэг тогтолцоо	Соёлын индекс	Хүний нөөц	Төсвийн зарцуулалт	Үүрэг даалгаврын шударга байдал	Гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх	Удирдлагын хүсэл эрмэлзэл	Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс	ДШБҮ
ДШБҮ		80.4	66.2	73.3	96.1	92.7	87.1	98.9	70.6	89.1	81.2
Яам		78.8	63.7	71.2	96.3	92.6	87.3	99.6	68.4	88.8	80.0
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	72.2	56.4	64.3	96.7	68.3	79.9	100.0	63.7	81.7	73.0
2	Барилга, хот байгуулалтын яам	81.0	65.8	73.4	97.9	97.9	91.9	100.0	74.6	92.5	82.9
3	Батлан хамгаалах яам	85.3	75.9	80.6	99.7	96.9	93.9	100.0	81.9	94.5	87.5
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	70.3	49.4	59.8	97.7	96.7	78.7	100.0	57.6	86.1	73.0
5	Гадаад харилцааны яам	79.3	64.3	71.8	94.8	94.5	83.9	98.3	61.9	86.7	79.2
6	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	83.4	68.0	75.7	98.1	99.6	89.2	100.0	79.5	93.3	84.5
7	Сангийн яам	85.2	73.4	79.3	99.0	99.5	93.7	100.0	77.4	93.9	86.6
8	Соёлын яам	80.1	65.4	72.7	99.5	97.6	91.2	100.0	68.1	91.3	82.0
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	72.1	53.1	62.6	97.5	96.9	79.8	100.0	60.7	87.0	74.8
10	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	77.7	63.1	70.4	96.8	93.6	90.0	100.0	61.2	88.3	79.4
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	79.4	62.2	70.8	78.9	86.9	85.0	100.0	67.2	83.6	77.2
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	79.0	63.2	71.1	95.1	71.8	84.4	100.0	69.2	84.1	77.6
13	Эрүүл мэндийн яам	74.1	63.0	68.6	97.5	96.4	86.7	96.7	61.3	87.7	78.1
14	Эрчим хүчний яам	83.4	68.8	76.1	99.1	100.0	93.7	100.0	72.7	93.1	84.6
Агентлаг		81.0	68.1	74.5	97.5	93.5	86.9	98.3	70.6	89.4	81.9
15	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	84.0	57.0	70.5	98.5	90.3	85.4	100.0	67.6	88.4	79.4
16	Үндэсний хөгжлийн газар	87.3	83.2	85.2	98.1	99.6	93.9	100.0	79.2	94.2	89.7
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	81.5	69.5	75.5	98.8	97.5	92.6	100.0	68.3	91.4	83.5
18	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	80.4	60.3	70.3	98.8	97.5	84.2	100.0	67.6	89.6	80.0
19	Онцгой байдлын ерөнхий газар	85.8	66.6	76.2	98.0	93.8	93.5	100.0	77.4	92.5	84.4
20	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	85.2	78.5	81.8	98.0	98.2	87.0	100.0	79.1	92.5	87.2
21	Стандарт, хэмжил зүйн газар	83.2	74.4	78.8	98.9	96.6	90.1	100.0	74.6	92.0	85.4
22	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	83.5	75.1	79.3	98.6	94.8	90.3	100.0	70.2	90.8	85.0
23	Гаалийн ерөнхий газар	81.1	67.7	74.4	95.4	99.0	90.9	100.0	63.1	89.7	82.0
24	Татварын ерөнхий газар	75.9	69.9	72.9	95.0	94.4	91.3	96.7	69.3	89.3	81.1
25	Цагдаагийн ерөнхий газар	86.4	83.5	84.9	97.8	98.8	90.8	98.3	77.9	92.7	88.8
26	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	80.0	71.0	75.5	97.5	70.6	85.1	100.0	75.6	85.8	80.6
27	Архивын ерөнхий газар	79.8	74.9	77.3	97.1	96.4	89.6	100.0	74.2	91.5	84.4
28	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	81.5	73.1	77.3	98.5	98.6	93.6	100.0	75.7	93.3	85.3
29	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	77.3	67.7	72.5	98.5	96.9	89.8	98.3	69.6	90.6	81.5
30	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	86.3	75.1	80.7	97.7	96.5	91.2	100.0	75.6	92.2	86.5
31	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	83.5	66.1	74.8	100.0	94.0	85.1	100.0	57.5	87.3	81.1
32	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	77.8	64.1	71.0	97.7	93.8	79.7	100.0	65.9	87.4	79.2
33	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	86.8	74.7	80.8	98.2	98.0	94.1	92.5	70.6	90.7	85.7
34	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	77.6	59.1	68.4	98.4	83.0	84.1	100.0	68.2	86.7	77.6
35	Соёл, урлагийн газар	69.4	42.0	55.7	94.4	73.4	49.4	90.0	40.7	69.6	62.6
36	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	75.6	64.9	70.3	91.0	97.3	85.2	96.7	61.8	86.4	78.3
37	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	68.7	54.6	61.7	94.0	73.9	81.7	93.3	60.9	80.8	71.2
38	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	72.2	49.6	60.9	97.4	84.3	81.8	95.0	60.7	83.9	72.4
39	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	85.3	71.8	78.5	97.9	98.1	89.5	96.7	82.6	93.0	85.8
40	Оюуны өмчийн газар	87.3	78.4	82.8	93.4	99.0	96.1	95.0	76.4	92.0	87.4
41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	72.1	53.2	62.7	96.0	84.5	74.1	96.7	49.5	80.2	71.4
42	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	78.7	58.8	68.8	99.6	100.0	81.4	100.0	67.8	89.8	79.3
43	Усны газар	85.7	68.8	77.2	99.2	99.3	85.8	100.0	74.5	91.7	84.5
44	Үндэсний геологийн алба	82.1	69.0	75.5	98.6	98.1	92.8	100.0	84.3	94.8	85.1
45	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	83.6	78.1	80.8	100.0	97.9	88.9	100.0	89.4	95.2	88.0
46	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	86.5	77.3	81.9	99.7	97.6	90.7	97.5	82.8	93.7	87.8
ЗДТГ		80.6	65.1	72.8	94.1	91.6	87.3	99.1	72.0	88.8	80.8
47	Архангай аймгийн ЗДТГ	75.2	66.0	70.6	56.7	92.5	85.5	100.0	72.5	81.5	76.0
48	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	74.1	48.3	61.2	92.3	62.9	77.6	95.0	61.9	78.0	69.6

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	Албан бус хэм хэмжээ	Авлигын эсрэг тогтолцоо	Соёлын индекс	Хүний нөөц	Төсвийн зарцуулалт	Үүрэг даалгаврын шударга байдал	Гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх	Удирдлагын хүсэл эрмэлзэл	Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс	ДШБҮ
49	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	82.9	62.4	72.7	97.6	91.2	87.6	100.0	77.5	90.8	81.7
50	Булган аймгийн ЗДТГ	75.6	71.8	73.7	96.5	91.3	83.4	100.0	67.9	87.8	80.8
51	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	87.9	73.9	80.9	99.7	98.8	93.4	100.0	79.9	94.4	87.6
52	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	83.2	62.9	73.1	99.1	93.3	91.0	100.0	71.1	90.9	82.0
53	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	83.6	72.0	77.8	92.7	98.2	93.7	100.0	75.0	91.9	84.9
54	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	82.4	66.1	74.3	99.1	98.1	88.2	100.0	73.2	91.7	83.0
55	Дорнод аймгийн ЗДТГ	85.4	69.0	77.2	98.8	97.8	94.4	100.0	75.0	93.2	85.2
56	Дундговь аймгийн ЗДТГ	83.6	68.5	76.1	98.8	92.4	85.6	97.5	66.2	88.1	82.1
57	Завхан аймгийн ЗДТГ	70.6	50.8	60.7	82.0	63.6	79.1	100.0	75.6	80.0	70.4
58	Орхон аймгийн ЗДТГ	78.9	63.0	71.0	99.2	96.6	77.8	100.0	69.7	88.7	79.8
59	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	83.2	73.1	78.1	99.1	98.3	91.9	100.0	72.3	92.3	85.2
60	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	75.0	58.0	66.5	94.3	97.9	88.4	100.0	62.9	88.7	77.6
61	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	84.6	63.6	74.1	99.6	96.3	91.3	100.0	75.4	92.5	83.3
62	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	83.6	67.8	75.7	83.9	95.0	95.9	100.0	74.4	89.8	82.8
63	Төв аймгийн ЗДТГ	76.6	59.8	68.2	97.8	96.4	88.9	100.0	76.2	91.9	80.0
64	Увс аймгийн ЗДТГ	82.4	72.0	77.2	93.2	82.2	85.2	95.0	74.1	85.9	81.6
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	81.5	72.7	77.1	96.2	96.2	81.9	100.0	80.2	90.9	84.0
66	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	72.5	47.6	60.1	95.5	94.3	82.6	95.0	56.4	84.8	72.4
67	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	89.9	78.6	84.3	99.4	100.0	96.0	100.0	81.0	95.3	89.8
68	Нийслэлийн ЗДТГ	79.9	63.7	71.8	97.5	82.7	80.8	98.0	65.5	84.9	78.4

“ХАВСРАЛТ -7” – 2021 ОНЫ БОУ

№	Байгууллагын нэр	Авлигын талаарх төсөөлөл	Авлигыг хянах механизм	Авлигын бодит тохиолдол	Удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл	БОУ
Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ		73.2	50.2	95.5	62.6	70.4
Яам		75.1	51.1	96.3	59.8	70.6
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	68.9	40.2	100.0	53.7	65.7
2	Барилга, хот байгуулалтын яам	70.3	55.6	91.7	58.1	68.9
3	Батлан хамгаалах яам	60.1	48.3	84.7	50.0	60.8
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	75.2	54.4	92.5	63.5	71.4
5	Гадаад харилцааны яам	82.0	56.7	95.5	64.8	74.7
6	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	82.8	61.4	100.0	77.1	80.3
7	Сангийн яам	80.3	50.8	88.5	62.0	70.4
8	Соёлын яам	81.0	63.9	100.0	66.7	77.9
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	71.5	48.0	100.0	54.8	68.6
10	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	91.1	53.8	100.0	65.2	77.5
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	66.7	49.1	100.0	53.4	67.3
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	65.5	44.6	100.0	57.5	66.9
13	Эрүүл мэндийн яам	75.5	34.8	95.5	49.1	63.7
14	Эрчим хүчний яам	80.8	53.5	100.0	61.2	73.9
Агентлаг		77.7	52.5	96.8	66.4	73.4
15	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	69.8	50.4	87.5	52.9	65.2
16	Үндэсний хөгжлийн газар	87.4	54.4	100.0	69.3	77.8
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	87.0	41.9	100.0	72.2	75.3
18	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	69.4	54.0	100.0	64.7	72.0
19	Онцгой байдлын ерөнхий газар	65.7	43.1	76.2	62.5	61.9
20	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	82.8	66.7	100.0	75.0	81.1
21	Стандарт, хэмжил зүйн газар	73.2	54.4	100.0	78.6	76.5
22	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	84.6	50.9	100.0	58.7	73.6
23	Гаалийн ерөнхий газар	72.9	54.0	100.0	51.5	69.6
24	Татварын ерөнхий газар	69.4	62.8	92.9	54.3	69.9
25	Цагдаагийн ерөнхий газар	92.1	41.7	100.0	76.6	77.6
26	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	82.5	57.7	100.0	59.4	74.9
27	Архивын ерөнхий газар	81.1	54.2	88.8	66.7	72.7
28	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	87.9	47.8	100.0	72.2	77.0
29	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	81.5	63.7	94.4	62.5	75.5
30	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	67.7	50.9	100.0	62.5	70.3
31	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	91.2	60.8	100.0	76.3	82.1
32	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	92.4	54.1	100.0	71.8	79.6
33	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	92.4	63.8	100.0	78.8	83.7
34	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	67.1	51.1	100.0	73.5	72.9
35	Соёл, урлагийн газар	81.2	52.8	100.0	61.1	73.8
36	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	53.8	49.7	90.0	44.6	59.5
37	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	74.5	49.2	100.0	57.1	70.2
38	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	75.3	49.9	100.0	62.8	72.0
39	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	66.5	57.3	92.9	66.1	70.7
40	Оюуны өмчийн газар	78.0	55.2	100.0	74.6	76.9
41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	64.3	51.7	87.3	75.0	69.6
42	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	78.3	50.3	100.0	81.9	77.6
43	Усны газар	72.8	45.7	88.9	63.5	67.7
44	Үндэсний геологийн алба	79.1	43.3	100.0	62.3	71.2
45	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	83.8	43.3	100.0	60.0	71.8
46	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	81.7	52.4	100.0	76.3	77.6
ЗДТГ		65.4	46.4	93.1	58.8	65.9
47	Архангай аймгийн ЗДТГ	56.0	46.6	100.0	37.5	60.0
48	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	48.8	33.7	95.5	40.1	54.5
49	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	45.1	46.4	100.0	55.8	61.8
50	Булган аймгийн ЗДТГ	55.8	45.5	79.8	58.3	59.9

№	Байгууллагын нэр	Авлигын талаарх төсөөлөл	Авлигыг хянах механизм	Авлигын бодит тохиолдол	Удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл	БОУ
51	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	67.6	47.0	85.9	74.8	68.8
52	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	64.3	41.1	92.3	50.0	61.9
53	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	71.0	54.0	96.2	57.2	69.6
54	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	48.5	47.9	95.8	50.9	60.8
55	Дорнод аймгийн ЗДТГ	76.8	54.4	96.4	78.6	76.5
56	Дундговь аймгийн ЗДТГ	66.1	37.8	100.0	51.1	63.8
57	Завхан аймгийн ЗДТГ	57.2	45.5	100.0	68.1	67.7
58	Орхон аймгийн ЗДТГ	78.2	50.4	91.7	60.4	70.2
59	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	79.3	66.4	100.0	70.2	79.0
60	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	71.1	38.2	96.2	56.4	65.5
61	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	61.8	39.7	100.0	51.3	63.2
62	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	84.6	54.9	100.0	60.8	75.1
63	Төв аймгийн ЗДТГ	72.4	51.3	91.3	72.8	71.9
64	Увс аймгийн ЗДТГ	71.4	51.8	83.0	63.4	67.4
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	52.4	35.0	66.4	48.8	50.6
66	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	56.2	25.0	77.3	56.4	53.7
67	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	82.7	68.2	100.0	67.5	79.6
68	Нийслэлийн ЗДТГ	71.4	39.9	100.0	63.0	68.6

“ХАВСРАЛТ -8” - БАЙГУУЛЛАГУУДЫН МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАЛТАД АШИГЛАСАН АРГА, АРГАЧЛАЛЫН ХУРААНГУЙ

№	Байгууллагын нэр	Иргэн	Албан хаагч	Шинжээч
1	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	CAPI	CAPI	CAPI
2	Барилга, хот байгуулалтын яам	CATI	CAPI	CATI, Online
3	Батлан хамгаалах яам	CAPI	CAPI	CATI
4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам	CATI	Online	CATI, Online
5	Гадаад харилцааны яам	CAPI	Online	CATI
6	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	CAPI	CAPI	CATI
7	Сангийн яам	CAPI	Online	CATI, Online
8	Соёлын яам	CATI	CATI, Online	CATI
9	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	CATI, Online	Online	CATI, Online
10	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	CAPI	CAPI	CATI
11	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	CAPI	Online	CATI
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	CAPI	Online	CATI, Online
13	Эрүүл мэндийн яам	CAPI	CATI, Online	CATI, Online
14	Эрчим хүчний яам	CATI, CAPI	Online	CATI, Online
15	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	CAPI	CAPI	CAPI
16	Үндэсний хөгжлийн газар	CATI	CAPI	CAPI
17	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	CAPI	CAPI	CAPI
18	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
19	Онцгой байдлын ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
20	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	CATI	CAPI	CATI
21	Стандарт, хэмжил зүйн газар	CAPI	CAPI	CAPI
22	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	CAPI	CAPI	CAPI
23	Гаалийн ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
24	Татварын ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
25	Цагдаагийн ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
26	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
27	Архивын ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
28	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	CAPI	Online	CATI, Online
29	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	CAPI	CAPI	CAPI
30	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
31	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
32	Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	CAPI	CAPI	CAPI
33	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	CAPI	CAPI	CAPI
34	Биеийн тамир, спортын улсын хороо	CAPI	CAPI	CAPI
35	Соёл, урлагийн газар	CATI	CAPI	CATI, CAPI
36	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
37	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	CAPI	CAPI	CAPI
38	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
39	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
40	Оюуны өмчийн газар	CAPI	CAPI	CAPI
41	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	CAPI	CAPI	CAPI
42	Төрийн худалдан авах ажиллагааны газар	CAPI	CAPI	CAPI
43	Усны газар	CAPI	CAPI	CAPI
44	Үндэсний геологийн алба	CAPI	CAPI	CAPI
45	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	CATI	CAPI	CAPI
46	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	CAPI	CAPI	CAPI
47	Архангай аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
48	Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
49	Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
50	Булган аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
51	Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
52	Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
53	Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	CATI	Online	CATI, Online
54	Дорноговь аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
55	Дорнод аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
56	Дундговь аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
57	Завхан аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
58	Орхон аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
59	Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
60	Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

№	Байгууллагын нэр	Иргэн	Албан хаагч	Шинжээч
61	Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
62	Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
63	Төв аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
64	Увс аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
65	Ховд аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
66	Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
67	Хэнтий аймгийн ЗДТГ	CAPI	CAPI	CAPI
68	Нийслэлийн ЗДТГ	CAPI	Online	CATI, Online

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН